

Novice iz Moravške doline

GLASILO OBČINE MORAVČE / DECEMBER 2021 / ŠTEVILKA 10 / LETNIK XXII

10

2021

Štirje javni razpisi

/ str. 6 - 11

V tej številki objavljamo tri javne razpise za sofinanciranje društvenih projektov, ljubiteljskih kulturnih dejavnosti in humanitarnih programov ter javni razpis za podelitev občinskih priznanj.

Vedno je pot naprej

/ str. 12

Božični dogodek je vsako leto pomemben za vsakogar izmed nas. Njegovo rojstvo se dotika vsakogar. Nihče ni izvzet. Vabimo k branju predbožičnih misli gospoda Kancijana Čizmana.

Zlati lipov list

/ str. 13

Cilj projekta Turističnega društva Moravče »Zlati lipov list – priznanja za urejenost hiš in kmetij« je spodbuditi občane pri urejanju okolice in objektov ter s tem izboljšati kakovost življenja v občini.

Policisti opozarjajo na drzne tatvine

/ str. 36

Ker so se v naši občini začele pojavljati drzne tatvine in vlomi, je potrebno ukrepati samozaščitno in biti pozoren tudi na neobičajna vozila, neznanke, ki si ogledujejo hiše ipd.

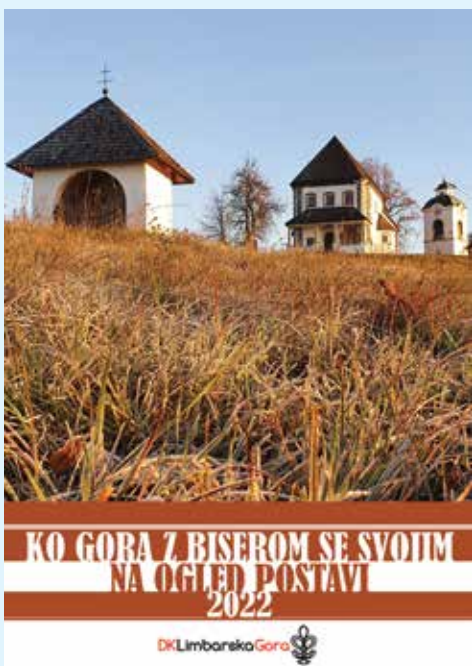
Vsem občankam in občanom želim notranjega miru polne božične praznike, obilo uresničenih sanj v letu 2022 in več izročenih kot prejetih darov. Kajti sreča obdarjenca je več od največjega darila.

Bodimo drug drugemu sosed, sovaščan, sokrajan, sobivajmo v miru, ki nam je dan in skupaj gradimo boljši svet za tiste, ki jih imamo najraje!

Ob dnevu samostojnosti in enotnosti pa se spomnimo občutkov, ki so nas prevevali pred enaintridesetimi leti, ko smo bili resnično močni in smo odločno obrnili nov list v zgodovini naroda.

Župan dr. Milan Balazic

*z občinsko upravo in uredniškim odborom ter uredništvom
Novic iz Moravške doline*

Le kaj pa bi povedala naša Gora, če bi lahko govorila?

Ne more na običajen način, a če ji znaš prisluhniti s srcem, če jo čutiš, jo lahko slišiš.

Nekaj od tega je zapisano na teh straneh. Uživajte v prebiranju in v čudovitih posnetkih!

Tako je zapisano na letošnjem koledarju, ki so ga pripravili in izdali člani Društva krajanov Limbarska Gora. Čudovite sezonske podobe Limbarske gore in zanimiva besedila, ki popeljejo bralca na Goro in k njenemu baročnemu biseru – cerkvi svetega Valentina.

Novice iz Moravške doline

DECEMBER 2021
ŠTEVILKA 10
LETNIK XXII

Novice iz Moravške doline je informativno glasilo občine Moravče, ki je tudi izdajateljica. ISSN 2536-4057. Izhaja predvidoma desetkrat letno in ga prejema vsa gospodinjstva v občini brezplačno.

Sedež in naslov uredništva
Občina Moravče
Vegova ulica 9
1251 Moravče
01 724 71 40

E-poštni naslov
moravske.novice@moravce.si

Uredništvo
Novic iz Moravške doline:

Odgovorna urednica
mag. Tatjana Čop

Lektorica
Bernarda Mal

Likovni urednik in oblikovanje
mag. Blaž Slapar

Uredniški odbor
Bogomil Brvar
Bojana Dorič
dr. Franci Malin
Anja Ravnikar

Fotografija na naslovnici
mag. Blaž Slapar

Tisk
Tiskarna Januš d.o.o.

Naklada
1800 izvodov

Rokovnik izhajanj, navodila za pisce prispevkov in cenik oglasnega prostora so objavljeni na spletni strani www.moravce.si.

Naslednja številka izide 27. 1. 2022. Prispevke za objavo pošljite na elektronski naslov moravske.novice@moravce.si. Rok za oddajo je 5. 1. 2022. Pisci sami jamčijo za verodostojnost vsebine objav ter za avtorstvo besedil in slikovnega gradiva. Novice iz Moravške doline so vpisane v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS pod zaporedno številko 374.

Staremu letu v slovo

Drage občanke in občani Občine Moravče.

dr. Milan Balažič
župan občine Moravče

Iztekajo se zadnji dnevi starega leta. Zaznamovala ga je epidemija in vse težave, povezane z njo. Kljub epidemiji smo trdo delali. Tudi v času pred koncem leta, 15. novembra se je začela gradnja prizidka Osnovne šole Jurija Vege v Moravčah in nove športne dvorane. Vrtec ob njej je že dobil novo fasado. Čez cesto na drugo stran je vse pripravljeno za začetek gradnje doma starejših občanov. Vse je tudi pripravljeno za asfaltiranje cestnih odsekov Mošenik–Maktajnar, Rožek in Dunaj. Zaradi zimskega vremena bodo vsi odseki končani takoj prihodnjo pomlad. V Stegnah nastaja ekološki otok. Pripravljena je dokumentacija za razpis za obnovo Zdravstvenega doma Moravče, ki ga bomo preuredili za odprtje nove druge splošne ambulante. Z novim direktorjem Runeja smo se dogovorili za pospešeno izgradnjo optike v prihodnjem letu. Za gradnjo novega

športno-rekreacijskega centra Belnek je oblikovan projektni odbor, dogovorjena je polna pomoč Smučarske zveze Slovenije.

Čeprav so zaradi epidemioloških razmer povečini odpadle prireditve veselega decembra, smo 27. novembra prižgali božično-novoletno okrasitev središča Moravč. Naše občinsko glavno mesto se je zabliščalo kot že dolgo ne. V petek, 10. decembra, pa smo počastili še eno pomembno obletnico: Moravska dolina v svoji zgodovini ni bila samo dolina gradov, temveč tudi dolina mlinov. Minilo je 350 let od prve omembe Lukovega mlina v Vinjah, ki je še vedno v dobri formi. Odslej bo posebna tabla na hiši mimoidoče popotnike obveščala o tej naši znameniti dediščini. To sestavljajo naravne lepote in kulturni spomeniki, naša skupna duhovna dediščina pa je tudi naš širši dom, ki mu rečemo občina Moravče.

S FRANCOSKIM ZAKONOM, KI JE Z NAPOLEONOM OBVELJAL TUDI NA MORAVŠKEM, SE JE PRIPOZNALA POSEBNA OBČINSKA OBLAST.

Postajamo složnejša skupnost

Vdobi francoske revolucije (1789) se je prvič sprejelo, da imata tako posameznik kot občina svoje naravne pravice. S francoskim zakonom – ki je z Napoleonom obveljal tudi na Moravškem – se je pripoznala posebna občinska oblast (pouvoir municipal). V lastni delokrog občine je spadala svobodna uprava občinske imovine, volitve občinskih organov in krajevna policija. Franciji so sledile Belgija, Nemčija in leta 1848 tudi Avstrija, torej tudi Moravče. Čeprav se ni več govorilo o naravnih pravicah občine, ki so nedotakljive nasproti zakonu in celo ustavi, je bila ideja občine – tudi moravske od leta 1853 naprej, ko dobimo prvega župana – v tem, da občina bolje od države opravlja določene posle: gradnja cest, mostov in drugih naprav, preskrba z vodo, obramba pred požari, preskrba ubožcev, skrb za osebno varnost itn. Občine so bile takrat avtonomne in so izvajale

NAMESTO STARIH DELITEV, KI SO JIH BIVŠI MORAVŠKI POLITIKI S PRIDOM IZKORIŠČALI ZA SVOJE ŽEPE, JE ZAČEL PREVLAĐOVATI BESEDNJAK SLOŽNOSTI. TO JE ZNAMENJE, DA RES POSTAJAMO SKUPNOST.

tako samoupravne kot upravne in celo pravosodne dejavnosti (občinska sodišča).

Sodobne občine imajo cel kup obveznosti, ki se tičejo skoraj vseh področij življenja ljudi. Dober župan dobro ve, komu služi, tako da z lahkoto odgovori na vprašanje »Za koga?«. Za ljudi, ki živite v Moravški dolini. Z delom, ki ga opravljam skupaj z ekipo, hočem dokazati, da so bile volitve leta 2018 naš skupni prelomni skok, ki je odprl pot hitremu razvoju občine. Čeprav so spremembe v kulturi življenja in miselnosti podvržene počasnemu zgodovinskemu ciklusu, si razvojne spremembe – ne glede na epidemijo – sledijo razmeroma naglo in na vseh koncih občine. Pa ne gre le za razvoj v smislu asfalta, kanalizacije, vodovodov. Gre tudi za nematerialno plat: zdaj lahko z gotovostjo rečemo, da se Moravčani rodijo in tudi ostanejo enaki v svojih pravicah, saj smo ukinili vse privilegije iz prejšnjih let. Namesto starih delitev, ki so jih bivši moravški politiki s pridom izkoriščali za svoje žepe, je začel prevladovati besednjak složnosti, kar je znamenje, da res postajamo skupnost.

Brez skupne volje ni napredka

Smo v prehodu v neko drugačno družbo, ki bo morala mnogo bolj ceniti dobrobit ljudi in naravno okolje. Ob ohranjanju

OB OHRANJANJU PREVERJENIH VREDNOT SE VELJA SPREMEMB LOTEVATI PREMIŠLJENO, POTRPEŽLJIVO IN DOBRODELNO, DA VSEM POVEČAMO KAKOVOST ŽIVLJENJA.

preverjenih vrednot se velja sprememb lotevati premišljeno, potrpežljivo in dobronamerno, da vsem povečamo kakovost življenja. K temu lahko vsak prispeva nekaj malega: za začetek bi bilo dovolj, da se vsaj zmanjša škodoželjno obrekovanje sosedov, drugih ljudi ali občine kar poprek in brez dokazov. Kot je lepo povedal filozof Hegel, občina (tako kot država) ni zunanji predmet kot miza, ampak je naravna skupnost. Miza ostane miza, če o njej govorimo karkoli, občina pa je še kako odvisna od skupka pravnih pravil in etične drže, ki jih lahko z lažnim govoričenjem zamajamo. Žal nekateri v moravški politični opoziciji to vedo in počnejo samo to: nimajo nobenega razvojnega programa, razen programa nenehnega blatenja. Na koncu smo na škodi vsi.

OBČINA JE DRUŽBENA POGODBA, KI SE OPIRA NA SOGLASJE, SPORAZUM IN ZAKONITOST. NA NENAPISANE MORALNE ZAKONE IN NA RAZUM! SAMO TAKO SI LAHKO V LOKALNI SKUPNOSTI ZAGOTOVIMO VARNOST ŽIVLJENJA, SVOBODO IN LASTNINO.

Občina je namreč družbena pogodba, ki se opira na soglasje, sporazum in zakonitost, na nenapisane moralne zakone in na razum. Samo tako si lahko v lokalni skupnosti zagotavljamo varnost življenja, svobodo in lastnino. Zahteve razuma največkrat narekuje javno mnenje, če pa tega znani krjavljani nenehno zastrupljajo z lažmi, burijo nepotrebne strasti in nezaupanje. Potem soglasja ni več, brez tega pa tudi ni več razvoja občine. V boljše čase za vse pelje le naša skupna volja. Seveda velja svoboda govora, toda tiste, ki ves čas namenoma trosijo neresnice in klevete, moramo postaviti na svoje mesto – med neresne vaške posebneže.

Občina je javna zadeva

Najboljši sodniki lastnih interesov ste vi sami, občanke in občani. K temu spada podvrženost nosilcev politične oblasti sodbi vseh državljanov: z volilno močjo lahko kadarkoli zamenjate izvoljene predstavnike, seveda tudi župana. To je najboljši način, da se izognemo sistematičnemu zlorabljanju oblasti: vsake štiri leta ste pozvani, da odločite, ali so

bili vaši cilji zadovoljeni ali ne. Vi podelite avtoriteto oblasti zato, da si prizadeva za cilje občank in občanov. Ta cilj je živeti v razviti in dobri občini. Tej se – tako kot državi – ne moremo izogniti. Tudi občina je del naše usode, torej nekaj, čemur se posameznik ne more izogniti. Če se umaknete v svoj svet zasebnosti, s tem le dopuščate, da se v občini odloča mimo vas.

Občina je po svojem pojmu (obče) splošna javna zadeva. Kot je nekoč zapisal francoski filozof Tocqueville, »je znanje o tem, kako se združevati, mati vseh drugih oblik znanja; od njegovega napredka je odvisno vse drugo«. Lokalna demokracija je le posoda, ki jo je treba napolniti z vsebino. Sama po sebi ne daje odgovorov na dileme našega skupnega in dobrega življenja. To vlogo imajo kultura, religija in filozofija, ki ustvarjajo vrednote, ki nas motivirajo in oblikujejo naše družbeno obnašanje.

Pa srečno!

V zadnjih letih je to obnašanje dodatno oblikovala tudi epidemija, kjer smo se morali prisilno prilagajati na nove razmere. Posegla je v našo svobodo delovanja in od nas terjala samozaščitno ravnanje. Nekatera pravila obnašanja (nošenje maske, razdalja, PCT itn.) so nam bila glede na razmere vsiljena. Omejevala so naš individualni prostor svobode in neodvisnosti, hkrati pa povečevala družbeni nadzor. Našli so se tudi politični jastrebi, ki bi radi obvladovali sleherno področje človeškega obnašanja. Zdaj upam, da prihaja čas, ko si nazaj vzamemo svojo svobodo, ki je hkrati tudi duh napredka. Vsak od nas je lahko vir napredka.

Občina je navsezadnje vredna toliko, kot občani, ki jo sestavljamo. In zaradi vsega povedanega gremo skupaj naprej. Iz srca vam voščim vesele Božične praznike in srečo v novem letu!

Prižig novoletnih lučk

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: OBČINSKA UPRAVA

Občina Moravče je danes, 26. novembra 2021, zasijala v soju božično-novoletnih lučk. Pričetek prazničnega obdobja je s prižigom lučk obeležila županova partnerka dr. Nina Krajnik. Župan dr. Milan Balažic pa je vsem občanom in občankam zaželel veliko zdravja in prelep decembrski čas.

V ta praznični čas smo zakorakali ob zvokih Pihalne godbe Moravče in predstavi mažoretk - Moravških lilij.

Vsem se prav lepo zahvaljujemo.

Zahvala župana dr. Milana Balažica

Spoštovani,

iskreno se zahvaljujem vsem, ki ste se v tolikšnem številu udeležili cepljenja. Iz srca hvala tudi vsem, ki ste omogočili izvedbo ter skrbeli za organizacijo cepljenja. Vse bolj se zavedamo, kako pomembno je cepljenje in kako malo je potrebno, da zavarujemo sebe in svoje bližnje. Cepimo se! **Vsem želim, da v tem prazničnem času ostanete zdravi.**

Dr. Milan Balažic, župan Občine Moravče

Občina Moravče, Vegova ulica 9, 1251 Moravče objavlja na podlagi Pravilnika o sofinanciranju društvenih projektov v občini Moravče (Uradni vestnik Občine Moravče, št. 2/17)

Javni razpis za sofinanciranje društvenih projektov v Občini Moravče za leto 2022

1. Naročnik javnega razpisa:

Naročnik javnega razpisa je Občina Moravče, Vegova ulica 9, 1251 Moravče.

2. Predmet javnega razpisa in višina razpisanih sredstev

Predmet javnega razpisa so dejavnosti registriranih društev, ki jih ostali pravilniki o sofinanciranju programov in projektov iz proračuna Občine Moravče ne opredeljujejo.

Izvajalci dejavnosti in projektov, ki se sofinancirajo na podlagi tega javnega razpisa, so društva, ki s svojim delovanjem dokažejo vsebinsko učinkovitost in koristnost občini Moravče in pomenijo dvig kakovosti življenja svojih članov.

Sredstva za sofinanciranje društvenih projektov, v višini 10.000,00 EUR se zagotavljajo s Proračunom Občine Moravče za leto 2022 na proračunskih postavkah:

089131 Dotacije vojnim društvom, v višini 1.000,00 EUR

089130 Sofinanciranje programov splošnih društev, v višini 9.000,00 EUR

3. Razpisni pogoji

Na javni razpis se lahko prijavijo društva, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- da imajo sedež v občini Moravče,
- da niso registrirana za kulturno, humanitarno, kmetijsko ali športno dejavnost,
- da imajo materialne, kadrovske in organizacijske pogoje za izvajanje dejavnosti,
- da nimajo nepravilnih obveznosti do Občine Moravče,
- imajo urejeno evidenco o članstvu in uporabnikih njihove dejavnosti,
- da delujejo že najmanj eno leto,
- da so registrirana v skladu z Zakonom o društvih,
- da imajo urejeno evidenco o članstvu, plačani članarini in ostalo dokumentacijo, kot to določa Zakon o društvih,

- da občinski upravi vsako leto redno predložijo poročilo o realizaciji programov.

4. Obdobje za izvedbo in porabo dodeljenih sredstev

Prijavljeni programi oz. projekti morajo biti realizirani v letu 2022, dodeljena sredstva morajo biti porabljen najkasneje do 30. 11. 2022.

Občina bo dodeljena sredstva nakazovala na sledeči način:

- sredstva dodeljena za delovanje društva po merilu »število članov« iz priloge Pravilnika o sofinanciranju društvenih projektov v občini Moravče, bo Občina nakazala društvu 30. dan po podpisu pogodbe o sofinanciranju,
- sredstva dodeljena po ostalih merilih bo Občina nakazala društvu na podlagi izstavljenih zahtevkov po že realiziranih programih oziroma projektih, pri čemer lahko društva zahtevke vložijo do: prvi (vmesni) zahtevek do 30. 6. 2022 in zadnji (končni) zahtevek do 30. 11. 2022.

5. Razpisni rok

Rok za prijavo na javni razpis je petek, 21. 1. 2022.

6. Način dostave vloge za sofinanciranje programov

Vlogo za sofinanciranje posameznih projektov mora predlagatelj izpolniti na prijavnih obrazcih (razpisna dokumentacija) in zraven predložiti vsa pripadajoča in zahtevana dokazila.

Vlogo je potrebno poslati na naslov:

Občina Moravče, Vegova ulica 9, 1251 Moravče
v zaprti ovojnici **s svojim naslovom** in s pripisom
»JR DRUŠTVENI PROJEKTI 2022 - NE ODPIRAJ«.

Šteje se, da je vloga prispela pravočasno, če je bila oddana zadnji dan roka za oddajo vlog na pošti s priporočeno pošiljko, ali če je bila oddana v Glavni pisarni Občine Moravče, Vegova ulica 9, Moravče, do

zaključka poslovalnega časa Občine na zadnji dan roka za oddajo vlog.

7. Odpiranje in obravnava prispelih vlog ter obveščanje o izidu javnega razpisa

Postopek javnega razpisa vodi občinska uprava. Odpiranje, pregled in ocenitev prispelih vlog ter določitev predloga višine sofinanciranja opravi strokovna tričlanska komisija, ki jo s sklepom imenuje župan. Odpiranje vlog prispelih na javni razpis bo na sedežu Občine Moravče 26. 01. 2022 ob 14:00.

Komisija posamezno društvo, ki je oddalo nepopolno vlogo, pisno pozove k dopolnitvi vloge. Društvo mora svojo vlogo dopolniti najkasneje v 8 dneh od prejema poziva. Nepopolna vloga, ki jo izvajalec v tako določenem roku ne dopolni, se s sklepom zavrže.

Komisija opravi strokovni pregled popolnih vlog ter jih oceni na podlagi pogojev in meril, ki so bila navedena v tem javnem razpisu oziroma razpisni dokumentaciji.

Na podlagi ocene vlog komisija pripravi predlog prejemnikov sredstev, ki ga podpišejo predsednik in člani komisije.

Na podlagi tega predloga občinska uprava izda za vsako društvo odločbo, s katero najkasneje v 30 dneh po končanem razpisu obvesti društva o izidu razpisa. Zoper to odločbo je možen ugovor županu v roku 8 dni od prejema odločbe. Odločitev župana je dokončna.

Po pravnomočnosti odločbe o sofinanciranju izbrani upravičenci sklenejo pogodbo o sofinanciranju, ki jo podpiše župan.

8. Navedba oseb, pooblaščenih za dajanje informacij

Informacije in navodila za sodelovanje pri javnem razpisu dobijo zainteresirani kandidati na sedežu:

Občina Moravče, Vegova ulica 9, 1251 Moravče.

Kontaktna oseba:

Matevž Kirbus,

telefonska številka: 01/724 71 48.

9. Informacije o razpisni dokumentaciji

Predlagatelji lahko razpisno dokumentacijo prevzamejo v poslovalnem času na sedežu Občine Moravče, Vegova ulica 9, 1251 Moravče. Razpisna dokumentacija je na voljo tudi na spletni strani Občine Moravče na povezavi **www.moravce.si**.

Številka: 430-0240/2021-2

Datum: 16. 12. 2021

OBČINA MORAVČE

Dr. Milan Balažic

Župan Občine Moravče

Občina Moravče, Vegova ulica 9, 1251 Moravče objavlja na podlagi 6. člena Pravilnika o sofinanciranju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti v občini Moravče (Uradni vestnik Občine Moravče, št. 2/17) in Odloka o proračunu Občine Moravče za leto 2022 (Uradni vestnik Občine Moravče, št. 8/21) naslednji

Javni razpis za sofinanciranje ljubiteljskih kulturnih dejavnosti v Občini Moravče v letu 2022

1. Naročnik javnega razpisa:

Naročnik javnega razpisa je Občina Moravče, Vegova ulica 9, 1251 Moravče.

2. Predmet javnega razpisa in višina razpisanih sredstev

Med kulturne programe in projekte, ki so v javnem interesu občine in se financirajo po tem javnem razpisu, sodijo vse oblike ustvarjanja, poustvarjanja,

posredovanja in varovanja kulturnih dobrin na področju književne, glasbene, plesne, gledališke, lutkovne, likovne in fotografske, filmske, video ter spletne umetnosti in na področju varstva in negovanja nematerialne in materialne kulturne dediščine in drugi programi, ki nastajajo ali se odvijajo v občini Moravče v skladu z Zakonom o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK).

Proračunska sredstva v višini 30.000,00 EUR so

zagotovljena na proračunski postavki 082105 Kulturna društva-programi, skladno s sprejetim Odlokom o proračunu Občine Moravče za leto 2022 (*Uradni vestnik Občine Moravče*, št. 8/21).

3. Razpisni pogoji

Na javni razpis se lahko prijavijo kulturna društva, ki morajo izpolnjevati naslednje pogoje:

- da imajo sedež v občini Moravče,
- da imajo materialne, kadrovske in organizacijske pogoje za izvajanje dejavnosti,
- da nimajo neporavnanih obveznosti do Občine Moravče,
- da delujejo že najmanj eno leto,
- da so registrirane v skladu z Zakonom o društvih,
- da imajo urejeno evidenco o članstvu, plačani članarini in ostalo dokumentacijo, kot to določa Zakon o društvih.

4. Obdobje za izvedbo in porabo dodeljenih sredstev

Prijavljeni programi oz. projekti morajo biti realizirani v letu 2022, dodeljena sredstva pa morajo biti porabljena najkasneje do 30. 11. 2022.

Občina bo dodeljena sredstva nakazovala na sledeči način:

- sredstva dodeljena za delovanje društva po merilih »število članov«, »honoriranje umetniških vodij« in sredstva dodeljena za dodatne točke društvom s posebnim statusom, bo Občina nakazala društvu 30. dan po podpisu pogodbe o sofinanciranju,
- sredstva dodeljena po ostalih merilih (koncerti, predstave in prireditve; število vaj ter strokovno izpopolnjevanje mentorjev) bo Občina nakazala društvu na podlagi izstavljenih zahtevkov **po že realiziranih programih**, pri čemer lahko društvo vloži zahtevek: **prvi (vmesni) zahtevek do 30. 6. 2022 in zadnji (končni) zahtevek do 30. 11. 2022.**

5. Razpisni rok

Rok za prijavo na javni razpis je od 21. 12. 2021 do vključno 21. 1. 2022.

6. Način dostave vloge za sofinanciranje programov

Vlogo za sofinanciranje posameznih programov mora predlagatelj izpolniti na prijavnih obrazcih (razpisna dokumentacija) za leto 2022 in zraven predložiti vsa pripadajoča in zahtevana dokazila.

Šteje se, da je vloga prispela pravočasno, če je bila oddana zadnji dan roka za oddajo vlog na pošti s priporočeno pošiljko ali je bila oddana v Glavni pisarni Občine Moravče, Vegova ulica 9, Moravče do zaključka poslovalnega časa Občine na zadnji dan roka za oddajo vlog.

7. Odpiranje in obravnava prispelih vlog ter obveščanje o izidu javnega razpisa

Stranka lahko vlogo dopolnjuje oziroma spreminja do preteka razpisnega roka. Vloga, ki jo je stranka poslala po preteku razpisnega roka, je prepozna.

Do poteka razpisnega roka lahko stranka sodeluje v postopku le s tem, da na način, določen v razpisu in razpisni dokumentaciji, odda vlogo za financiranje programa oziroma projekta, kakršen je razpisan.

Postopek javnega razpisa vodi občinska uprava.

Župan s sklepom imenuje tričlansko strokovno komisijo, ki odpre vse vloge, pripravi poročilo, opravi strokovni pregled popolnih vlog, pripravi predlog prejemnikov sredstev. Komisijo sestavljajo član ali članica odbora za kulturo in dva člana občinske uprave.

Po poteku razpisnega roka komisija hkrati odpre vse vloge, ki so do tedaj prispele. Odpiranju vlog sme prisostvovati vsaka oseba, ki kandidira na razpisu. Odpiranje vlog bo javno na sedežu Občine Moravče, dne 26. 01. 2022, ob 15.00.

Za vsako vlogo komisija ugotovi, ali je pravočasna, ali jo je podala oseba, ki izpolnjuje v javnem razpisu določene pogoje (upravičena oseba) in ali je popolna glede na besedilo javnega razpisa. Vlogo, ki ni pravočasna ali je ni vložila upravičena oseba, občinska uprava zavrže s sklepom.

Če je vloga formalno nepopolna, se stranko pozove, da jo dopolni. Stranka mora vlogo dopolniti v petih dneh. Če stranka vloge ne dopolni v zahtevanem roku, občinska uprava vlogo zavrže s sklepom.

Nadalje komisija opravi strokovni pregled popolnih vlog ter jih oceni na podlagi pogojev in meril, ki so bila navedena v javnem razpisu oziroma razpisni dokumentaciji.

Na podlagi ocene vlog komisija pripravi predlog prejemnikov sredstev, ki ga podpišejo predsednik in člani komisije.

Na podlagi tega predloga občinska uprava izda odločbo, s katero v 30 dneh po končanem razpisu obvesti vse prijavljene o izidu razpisa. Zoper to odločbo je možen ugovor pri županu v roku 8 dni od prejema odločbe. Odločitev župana je dokončna.

Po pravnomočnosti odločbe o sofinanciranju izbrani upravičenci sklenejo pogodbo o sofinanciranju, ki jo podpiše župan.

Vlogo je potrebno poslati na naslov:
Občina Moravče, Vegova ulica 9, 1251 Moravče
 v zaprti ovojnici **s svojim naslovom** in s pripisom
»JR KULTURNE DEJAVNOSTI 2022 –
NE ODPIRAJ«.

8. Merila za ocenjevanje prijav

Kulturnim društvom se lahko financira:

- program redne dejavnosti,
- udeležbo na tekmovanjih in prireditvah,
- organizacijo kulturnih prireditev,
- honoriranje umetniških vodji.

Za sofinanciranje programa redne dejavnosti, udeležbe na tekmovanjih in prireditvah ter organizacije kulturnih prireditev se nameni 75 % v proračunu zagotovljenih sredstev, ostalo se nameni za honoriranje umetniških vodji.

Prijave se ocenjujejo tako, da se točkujejo po merilih, ki jih določa priloga Pravilnika o sofinanciranju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti v občini Moravče (Uradni vestnik Občine Moravče, št. 2/17).

9. Navedba oseb, pooblaščenih za dajanje informacij

Informacije in navodila za sodelovanje pri javnem razpisu dobijo zainteresirani kandidati na sedežu: **Občina Moravče, Vegova ulica 9, 1251 Moravče.**

Kontaktna oseba:

Alenka Prelovšek,

telefonska številka: 01/724 71 42.

10. Informacije o razpisni dokumentaciji

Predlagatelji lahko razpisno dokumentacijo prevzamejo v poslovnem času na sedežu Občine Moravče, **v Glavni pisarni**, Vegova ulica 9, 1251 Moravče. Razpisna dokumentacija je na voljo tudi na spletni strani Občine Moravče, na povezavi **www.moravce.si**.

Številka: 430-0233/2021-2

Datum: 16. 12. 2021

OBČINA MORAVČE

Dr. Milan Balažic

Župan Občine Moravče

Občina Moravče, Vegova ulica 9, 1251 Moravče objavlja na podlagi 2. člena Pravilnika o sofinanciranju humanitarnih programov v občini Moravče (Uradni vestnik Občine Moravče, št. 2/17)

Javni razpis za sofinanciranje humanitarnih programov za leto 2022

1. Naročnik javnega razpisa:

Naročnik javnega razpisa je Občina Moravče, Vegova ulica 9, 1251 Moravče.

2. Predmet javnega razpisa in višina razpisanih sredstev

Predmet javnega razpisa je sofinanciranje dejavnosti društev, združenj in organizacij, ki delujejo kot:

- splošne dobrodelne organizacije,
- organizacije za kronične bolnike,
- organizacije za samopomoč in
- invalidske organizacije.

Proračunska sredstva v višini 9.000,00 EUR so zagotovljena na proračunski postavki 10109 Socialna društva, skladno s sprejetim Odlokom o proračunu Občine Moravče za leto 2022.

3. Razpisni pogoji

Na javni razpis se lahko prijavijo društva, združenja in organizacije, ki so registrirane za izvajanje humanitarnih dejavnosti in izpolnjujejo naslednje pogoje:

- imajo sedež v občini Moravče ali imajo sedež izven občine Moravče, vendar so njihovi člani tudi občani občine Moravče,
- prijavijo program, ki je predmet razpisa,
- program izvajajo na območju občine Moravče ali izven nje in v njem aktivno sodelujejo člani društva, ki izhajajo iz občine Moravče,
- so ustanovljene v skladu z veljavnim zakonom in imajo registrirano vsaj eno od dejavnosti iz 3. člena tega pravilnika,
- imajo materialne, kadrovske in organizacijske pogoje za izvajanje dejavnosti,

- imajo urejeno evidenco o članstvu in uporabnikih njihove dejavnosti,
- delujejo že najmanj eno leto.

4. Obdobje za izvedbo in porabo dodeljenih sredstev

Prijavljeni programi oz. projekti morajo biti realizirani v letu 2022, dodeljena sredstva morajo biti porabljena najkasneje do 30. 11. 2022.

Občina bo dodeljena sredstva nakazovala na sledeči način:

- sredstva dodeljena za delovanje društva po kriteriju št. 1 iz 11. člena Pravilnika o sofinanciranju humanitarnih programov v občini Moravče (sedež društva, delovanje društva v javnem interesu ter dobo delovanje društva), bo Občina nakazala društvu 30. dan po podpisu pogodbe o sofinanciranju,
- sredstva dodeljena po ostalih kriterijih bo Občina nakazala društvu na podlagi izstavljenih zahtevkov **po že realiziranih programih oziroma projektih**, pri čemer lahko društva zahtevke vložijo do: prvi (vmesni) zahtevek do 30. 06. 2022 in zadnji (končni) zahtevek do 30. 11. 2022.

5. Razpisni rok

Rok za prijavo na javni razpis je petek, 21. 01. 2022.

6. Način dostave vloge za sofinanciranje programov

Vlogo za sofinanciranje posameznih programov mora predlagatelj izpolniti na prijavnih obrazcih (razpisna dokumentacija) in zraven predložiti vsa pripadajoča in zahtevana dokazila.

Vlogo je potrebno poslati na naslov:
Občina Moravče, Vegova ulica 9, 1251 Moravče
 v zaprti ovojnici **s svojim naslovom** in s pripisom
»JR HUMANITARNI PROGRAMI 2022 –
NE ODPIRAJ«.

Šteje se, da je vloga prispela pravočasno, če je bila oddana zadnji dan roka za oddajo vlog na pošti s priporočeno pošiljko ali če je bila oddana v Glavni pisarni Občine Moravče, Vegova ulica 9, Moravče do zaključka poslovalnega časa Občine na zadnji dan roka za oddajo vlog.

7. Odpiranje in obravnava prispelih vlog ter obveščanje o izidu javnega razpisa

Postopek javnega razpisa vodi občinska uprava. Odpiranje, pregled in ocenitev prispelih vlog s predlogom izbora programov in projektov ter določitev predloga višine sofinanciranja, pa v skladu s tem pravilnikom opravi strokovna tričlanska komisija, ki jo s sklepom imenuje župan. Komisija bo odpirala vloge 26. 01. 2022 ob 15.30.

Komisija posamezno društvo, ki je oddalo nepopolno vlogo, pisno pozove k dopolnitvi vloge. Društvo mora svojo vlogo dopolniti najkasneje v 8 dneh od prejema poziva. Nepopolna vloga, ki je društvo v tako določenem roku ne dopolni, se s sklepom zavrže.

Komisija opravi strokovni pregled popolnih vlog ter jih oceni na podlagi pogojev in meril, ki so navedena v javnem razpisu oziroma razpisni dokumentaciji. Komisija mora o opravljanju strokovnega pregleda popolnih vlog in o njihovem ocenjevanju voditi zapisnik.

Na podlagi ocene vlog komisija pripravi predlog prejemnikov sredstev, ki ga podpišejo predsednik in člani komisije.

Na podlagi tega predloga občinska uprava izda za vsakega prejemnika sredstev odločbo, s katero najkasneje v 30 dneh po končanem razpisu obvesti vse prijavitelje o izidu razpisa.

Zoper to odločbo je možen ugovor pri županu v roku 8 dni od prejema odločbe. Odločitev župana je dokončna.

Po pravnomočnosti odločbe o sofinanciranju izbrani upravičenci sklenejo pogodbo o sofinanciranju, ki jo podpiše župan.

8. Navedba oseb, pooblaščenih za dajanje informacij

Informacije in navodila za sodelovanje pri javnem razpisu dobijo zainteresirani kandidati na sedežu:

Občina Moravče, Vegova ulica 9, 1251 Moravče.

Kontaktna oseba:

Matevž Kirbus,

telefonska številka: 01/724 71 48.

9. Informacije o razpisni dokumentaciji

Predlagatelji lahko razpisno dokumentacijo prevzamejo v poslovalnem času na sedežu Občine Moravče, Vegova ulica 9, 1251 Moravče. Razpisna dokumentacija je na voljo tudi na spletni strani Občine Moravče, na povezavi **www.moravce.si**.

Številka: 430-0239/2021-2

Datum: 16. 12. 2021

OBČINA MORAVČE

Dr. Milan Balažic

Župan Občine Moravče

Na podlagi 10. člena Pravilnika o priznanjih Občine Moravče (Uradni vestnik Občine Moravče, št. 02/99)
objavlja Občina Moravče, Vegova ulica 9, Moravče

Javni razpis za podelitev občinskih priznanj

I. Predmet razpisa

Predmet razpisa je podelitev priznanj Občine Moravče, ki so najvišja priznanja občine za dosežke, ki so prispevali k boljšemu, kvalitetnejšemu in polnejšemu življenju občanov in imajo pomen za razvoj in ugled občine na področju gospodarstva, znanosti, umetnosti, kulture, športa ter humanitarnih in drugih dejavnosti.

Priznanja se lahko podeljujejo tudi za izkazano požrtvovalnost, hrabrost in človekoljubnost ob izjemnih dogodkih. Priznanja bodo predvidoma podeljena ob občinskem prazniku.

Priznanja Občine Moravče so:

- ČASTNI OBČAN,
- PLAKETA OBČINE,
- PRIZNANJE OBČINE.

Naziv častnega občana Občine Moravče se podeli posamezniku, ki doseže pomembnejše trajne uspehe na gospodarskem, znanstvenem, umetniškem, kulturnem, športnem, vzgojno-izobraževalnem in humanitarnem področju.

Plaketo občine se podeli posameznikom, organizacijam in skupnostim v občini, prijateljskim mestom in podjetjem, organizacijam in posameznikom iz tujine, ki s posebnimi prizadevanji in uspehi na področju gospodarstva, družbenih dejavnosti in drugih področjih dela pomembno prispevajo h gospodarskemu in političnemu razvoju občine in k razvijanju družbenih dejavnosti ter medsebojnih prijateljskih odnosov.

Priznanja lahko dobijo posamezniki, skupine, organizacije in skupnosti, podjetja, društva, zavodi in druge pravne osebe, kakor tudi posamezniki, ki niso občani Moravč, so pa bili rojeni na območju občine, ali so živeli določen čas v občini in so s svojim delovanjem in dosežki bistveno prispevali k ugledu občine.

II. Razpisni pogoji

- predlagatelj so lahko pravne ali fizične osebe s sedežem oziroma stalnim prebivališčem;
- priznanja lahko dobijo posamezniki, skupine,

organizacije in skupnosti, podjetja, društva, zavodi in druge pravne osebe, kakor tudi posamezniki, ki niso občani Moravč, pa so bili rojeni na območju občine ali so živeli določen čas v občini in so s svojim delovanjem in dosežki bistveno prispevali k ugledu občine;

- predlagatelj za podelitev priznanj sebe ne more predlagati za priznanje;
- predlogi za podelitev priznanj morajo vsebovati naslednje podatke:

1. podatke o predlagatelju,
2. vrsto predlaganega priznanja občine,
3. podatke o predlaganem prejemniku priznanja,
4. obrazložitev k predlogu,
5. dokumente, ki potrjujejo dejstva v obrazložitvi.
6. predlagatelj mora pridobiti pisno soglasje prejemnika občinskega priznanja, iz katerega izhaja, da se prejemnik strinja s prejemom priznanja in da se bo udeležil podelitve, ki bo na proslavi ob občinskem prazniku.

III. Rok in način prijave

Rok za oddajo predlogov je ponedeljek, 17. januar 2022, do 12. ure.

Predloge lahko pošljete v zaprti kuverti, s pripisom »za občinska priznanja«, s priporočeno pošto, na naslov Občina Moravče, Vegova ulica 9, 1251 Moravče ali oddate osebno v glavni pisarni.

Opozorilo: Upoštevajo se samo predlogi, ki bodo poslani v zahtevanem roku. Po preteku roka za prijavo se nepravočasno posredovane predloge vrne pošiljatelju!

IV. Dodatne informacije

Morebitna dodatna pojasnila lahko dobite pri Sari Flis na telefonski št.: 01/724 71 41.

Številka: 094-0001/2021-1

Datum: 21. 12. 2021

OBČINA MORAVČE

Dr. Milan Balažic

Župan Občine Moravče

Vedno je pot naprej

BESEDILO: KANCIJAN ČIŽMAN

V zadnjem času sem večkrat pomislil: ali je res že skoraj dve leti, odkar se je začela pandemija, ki je tako korenito spremenila naše življenje. Kljub temu da sta bili ti zadnji dve leti drugačni, sta vseeno hitro minili. Ja, saj je res, da se človek vsega privadi, a mislim, da si vsi želimo spet normalnega življenja, za katerega upamo, da pride kmalu.

Vsak se na svoj način trudi, da bi oblikoval svoje življenje v okviru tega, kar je pač možno. Pred kratkim mi je nekdo od mladih potarnal: »Ah, saj ko sem bil v karanteni, sem začel redno telovaditi. Ampak težava je, ko se karantena zaključi, potem pa spet nimam časa za to.« Zdelo se mi je skoraj simpatično. Kako lahko karantena spodbudi neko drugo dejavnost. Skratka, če človek hoče in išče, se lahko prav tako v tem omejenem življenju pandemije znajde in uresniči kaj drugega.

Adventni čas upanja

Saj prav v tem je čar našega človeškega življenja: vedno je pot naprej. Tudi adventni čas nas vsako leto spodbudi k upanju. Ko pričakujemo Božič, se zavedamo, kako je rojstvo vsakega otroka povezano z veseljem. Vsako rojstvo je nov začetek. Vsak otrok, ki pride na svet, pomeni, da se življenje nadaljuje, in da se bo nadaljevalo tudi v prihodnje. Veseli smo, da je naša Moravska dolina rodovitna tudi v tem pogledu. Vsako leto se rodi več otrok, kot je število umrlih. To pomeni, da smo med bolj vitalnimi kraji v naši državi. Smo nad povprečjem, ki je sicer zelo zaskrbljujoče. Kajti, če število rojstev v nekem narodu vztrajno pada, potem se že postavi vprašanje obstoja in prihodnosti. Po naravi sem optimist in zato upam, da se bodo stvari v prihodnosti obrnile in bodo družine spet bolj številčno močne.

Iz nebogljenega v nepremagljivo

Ob krščevanju doživljam in čutim veselje in hvaležnost staršev in sorodnikov. In lepo se je prepustiti takšnemu veselju in energiji, ki človeka napolni s hvaležnostjo. In pogosto pomislim: le kaj bo iz te deklice, iz tega dečka. Nekoč, čez nekaj let bodo oni odločali in oblikovali ta svet, od katerega se bomo mi starejši počasi že poslavljal. In ta krogotok življenja mora krožiti in poganjati svet vedno znova. Kakor reka, ki priteče iz izvira in se na koncu izliva v morje. Božič torej v sebi nosi sporočilo življenja in veselja. Prav zato se je rodil On, tam v revnem in zakotnem Betlehemu. Hotel se je roditi daleč stran od »mondenih« središč in sijočih prestolnic takratnega sveta. Bog je želel priti v ta svet neopazno in skrito. To je njegov način: majhno, nebogljeno, krhko ... nekoč postane močno in

in nepremagljivo. Božični dogodek je zato vsako leto pomemben za vsakogar izmed nas. Njegovo rojstvo se dotika vsakogar. Nihče ni izvzet. Bog je zaljubljen v človeka, tako je zapisal eden izmed cerkvenih očetov v davni. In ljubezen se nikoli ne postara. Ostaja vedno aktualna in sveža. Človeška ljubezen med dvema, med možem in ženo, z leti postaja še bolj žlahtna in plemenita.

Mir ljudem na zemlji

Skratka Bog se ne naveliča nas, ljudi. Vsakoletni Božič je dokaz za to. Preprosto je tu, med nami, za nas. Želi biti Emanuel = Bog z nami. In ta Emanuel prihaja med nas s sporočilom miru: mir ljudem na zemlji. In ta mir še kako potrebujemo danes, tukaj in sedaj. Ljudje največkrat ustvarjamo nemir, razdor, nerazumevanje. Ker največkrat želimo po svoje, po naše. Ker ne želimo poslušati drugega, drugih. Ker je to naporno in ker bi morali priznati, da imajo drugi včasih ali pogosto prav. Ker bi morali priznati, da se tudi mi zmotimo. Raje imamo bližnjice, ker resnica zahteva višjo ceno. Bog pa se ne gre bližnjic. On je potrpežljiv. Že več kot 2000 let nam pripoveduje Božično zgodbo, v katero smo tudi mi zaobjeti. Če smo se v adventu odpravili na pot proti Betlehemu, potem smo sedaj morda že malo utrujeni. Ampak vsak napor, vsako prizadevanje rodi tudi zadovoljstvo in doživljanje počitka. In tudi tisti, ki se morda niste odpravili na to adventno pot molitve in udeleževanja bogoslužja, tudi vsi vi ste prav tako »zraven«.

Kajti Bog se je rodil in učlovečil za vse in za vsakogar. Njegova ljubezen se ne izčrpa, je ne zmanjka. V Njem je čudež ljubezni, izvir, ki ne presahne. In zato Božič na nek način zabriše vse razlike med nami: ne glede na to ali smo zdravi ali bolni, bogati ali revni, cepljeni ali necepljeni, globoko verni ali neverni, mladi ali stari, dobri ali malo manj dobri. On sam se nas veseli in nas ima rad. Zanj smo vsi pomembni in dragoceni. To je bistvo Božiča, tudi letošnjega, obremenjenega s koronavirusom.

Vsem iskreno voščim in želim: Vesel Božič!

Zlati lipov list – priznanja za urejenost hiš in kmetij

BESEDILO in FOTOGRAFIJE: BOJANA DORIČ

Da je naša domovina lepa, vemo, čeprav na to večkrat pozabimo in nas na to opomni drugi, predvsem tujci, ki prvič pridejo k nam. Občudujejo majhnost, a raznolikost površja, rastlinsko in živalsko pestrost, prijaznost ljudi in urejenost njihovih domov.

Prav urejenost domov je tudi v naši domači pokrajini zelo lepa, morda tudi po zaslugi projekta Zlati lipov list – Ocvetličanje hiš, ki ga že več let izvaja Turistično društvo Moravče. Cilj projekta je spodbuditi občane pri urejanju okolice in objektov ter s tem izboljšati kakovost življenja v občini.

Letos smo se projekta lotile Nuška, Dani, Fani in Bojana. Iskanje lepo ocvetličanih stanovanjskih hiš in kmetij se je začelo z začetkom poletja in je trajalo do konca prijetnih in toplih jesenskih dni. Ker smo se odločili, da vsako leto podelimo priznanje novemu lastniku hiše, je bila naloga zaradi množice skrbno in lepo urejenih domov ter okolice vsako leto težja.

Obiskale smo vse vasi in zaselke v dolini ter si ogledovale raznovrstno cvetje, ki je krasilo okna, balkone in dvorišča. Čudile smo se domiselnim kombinacijam in barvam rastlin. Gospodinje, ki so skrbele za cvetje celo leto, tudi ob pomoči ostalih družinskih članov, so bile vesele pohval in so dovolile, da si ogledamo njihove zasaditve in jim poklonimo priznanja za najlepše urejeno stanovanjsko hišo ali kmetijo. Ob pogovoru z njimi smo izvedele za marsikatero skrivnost, ki se je poslužujejo, da rože bujno cvetijo. Negovati jih je potrebno v vseh fazah cvetenja, odstranjevati odmrlo listje, redno gnojiti in zalivati.

Odločile smo se za naslednje dobitnike priznanj ZLATI LIPOV LIST:

1. Ocvetličanje stanovanjske hiše:

- Ivanka Levičnik, Cesta heroja Vasje 16 a, 1251 Moravče
- Nika Perne - Planinski dom Ušte - Žerenk, Dešen 30, 1281 Kresnice
- Vida Bizilj, Malova 1a, 1251 Moravče
- Mateja Jesensek, Peče 19, 1251 Moravče
- Milena Kokalj, Peče 44, 1251 Moravče

2. Ocvetličanje kmetije:

- Dragica Lazar, Zgornje Koseze 6, 1251 Moravče

Vsem dobitnicam priznanj Turistično društvo Moravče čestita za trud pri negovanju cvetlic in urejanju svojih domov in se jim zahvaljuje za sodelovanje v projektu. Pregovor, da okolje ni tisto, ki naredi človeka lepega, ampak je človek tisti, ki naredi okolje lepo, se je spet izkazal za resničnega.

Člani Turističnega društva Moravče smo opravili še eno prijetno opravilo in s projektom vsaj delček pripomogli k boljšemu razvoju ekološke in okoljske zavesti.

Ocvetličanje kmetije

Dragica Lazar

Ocvetličanje stanovanjske hiše

Ivanka Levičnik

Nika Perne

Vida Bizilj

Mateja Jesensek

Milena Kokalj

Rokodelski kotiček

Rokodelska inventura za leto 2021

BESEDILO: BRANKA BIZJAN, FOTOGRAFIJE: MIHA MALLY IN ROKODELCI

Poslavlja se koronsko leto 2021, ki nam je prekrizalo veliko načrtov. Zelo žalostni smo bili, saj smo morali večino rokodelskih delavnic izvesti preko video posnetkov, po lastnih načrtih in v domačih delavnicah. Pogrešali smo pristen stik in skupno delo, pogovore in izmenjavo izkušenj.

Kljub vsemu smo izpeljali vse načrtovane delavnice za naše člane, vsakoletni rokodelski tabor z razstavo izdelkov na planinskem domu. Z velikim veseljem smo svoje znanje prenašali na osebe s posebnimi potrebami in najmlajšimi iz ljubljanskih vrtcev, ki so taborili pri nas. Kratek delček našega dela smo vtkali v slovenski dokumentarec **Sled tisočletij**, ki je bil posnet ob 200. obletnici Narodnega muzeja. Del našega dela smo prikazali tudi v filmu planinskega muzeja o dogajanju v planinskih kočah.

Kot vsako leto smo tudi letos sodelovali v dobrodelnih projektih v domovih za starejše. Na strokovno ekskurzijo smo se podali v Litijo in Šmartno pri Litiji, kjer smo z ogledom razstave čipkaric iz Šmartnega in izmenjavo izkušenj počastili 10. obletnico naše klekljarske sekcije. Ekskurzijo smo sklenili v vasi Podkum, kjer smo si ogledali zbirko na Medvedovi domačiji ter si pri Čopovih nabrali novih zamisli.

Letos pa nam je uspelo!

Zelo ponosni smo, da nam je uspelo izpeljati **Rokodelski dan na gradu Tuštanj**. Čeprav smo datum predstavili, smo uspeli in pokazali naše delo obiskovalcem, ki so bili navdušeni, moravški župan dr. Milan Balažic, njegov stanovski kolega iz Kamnika in lukovška županja so nam dali podporo za nadaljnje delo. Ker so naše klekljarice praznovale 10. obletnico, so imele osrednji prostor na Rokodelskem dnevu na gradu Tuštanj. Vsem znanja željnim so odstopile svoje »punkle« in jih učile prvih korakov klekljanja.

Tudi drugi člani so svoje izdelke razstavljali in predstavljali na prireditvah po vsej Sloveniji, izdelke pa predstavljamo tudi virtualno.

Nova vpisa v Register NKD

Vletu 2021 smo v **Register nesnovne kulturne dediščine** vpisali naše rokodelske veščine pletarjenja in klekljanja. Za naše delo na področju etnologije, nam je Slovensko etnografsko društvo podelilo Murkovo listino za leto 2021. Načrtovana jesenska podelitev je bila zaradi zaostrenih epidemioloških razmer prestavljena na pomladanski čas. Naši izdelki pa so zdaj naprodaj v prodajalni Slovenskega etnografskega muzeja, kjer so kriteriji za sprejem izdelkov v prodajo zelo ostri.

Priročnik za izdelovanje rož iz papirja

Oktober in del novembra sta potekala v znamenju priprave gradiva in urejanju Priročnika za izdelovanje rož iz krep papirja, ki ga bomo predstavili v prvi številki Novic prihodnje leto. O našem delu so poročali nacionalni in lokalni mediji, kar pomeni potrditev dobrega dela, za Moravško dolino in našo občino pa predstavlja pomemben kamen v mozaiku prepoznavnosti.

*V večeru tihem pridna roka nežno, gladko nit prepleta,
polno sanj in domišljije, kot da nit življenja vije.
Dobre želje združi v zvezde, srečo v sonce oblikuje,
nato po robu bele čipke cvetove upanja nasuje.*

In že gledamo v prihodnost

December je čas za snovanje načrtov za prihodnje leto. Tokrat ga je žal snoval samo upravni odbor, saj se zaradi epidemije in ohranjanja zdravja in življenj naših članov tokrat nismo srečali na novoletni delavnici. A načrte bomo dopolnili tudi s predlogi ostalih članov.

V naših načrtih so tudi dejavnosti, s katerimi bomo v letu 2022 obeležili 25. obletnico našega delovanja. Kako in kdaj pa vas še obvestimo, saj želimo te trenutke deliti tudi z vami!

Mednarodni dan prijaznosti – z majhnimi dejanji polepšajmo dan

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: JANJA LEVIČNIK PODRŽAJ

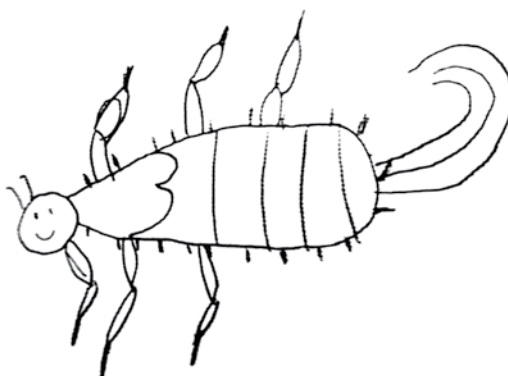
Prijaznost je ena izmed vrlin, ki jo moramo začeti privzgajati že v predšolskem obdobju in je pomembna v našem vsakdanjem življenju. V vrtcu smo tako praznovali prav poseben dan, in sicer 13. novembra, ko je mednarodni dan prijaznosti. Prijaznosti, dobre volje in prijaznih dejanj, s katerimi polepšamo življenje drug drugemu, ni nikoli preveč. Z otroki iz skupine Ježki smo sodelovali pri akciji "Pobarvajmo si dan". Siv, neugleden kamenček, oblečen v barve in s pozitivnimi misli, preverjeno nariše nasmeh na obraz prav vsakemu. Nabrali smo kamenčke, ki so jih otroci pobarvali z akrilnimi barvami. V petek, 12. novembra, smo z otroki na sprehodu na poti ob Drtijiščici pustili naše kamenčke na različnih mestih. Namen je bil, da smo ljudem, ki so se sprehodili po poti, polepšali dan, ko so si ogledali ali vzeli naše barvne kamenčke prijaznosti.

Naj prijaznost spremlja vsak naš korak.

Spoznavanje avstralskih paličnjakov

BESEDILO in FOTOGRAFIJE:
ANA GERČAR

Ker otroke poleg ustvarjalnih, glasbenih, gibalnih, socialnih in drugih dejavnosti, ki jih izvajava v naši skupini Pikapolone, zanima predvsem narava, sva se s sodelavko odločili, da jih presenetiva. V vrtec sem prinesla avstralske paličnjake. Avstralski paličnjaki spadajo med žuželke; ker se ne zmorejo braniti pred drugimi živalmi, je njihovo telo bodičastega izgleda in ob morebitni nevarnosti z gibanjem oponašajo škorpione, večinoma pa ob prisotnosti drugih zanihajo, kot bi ponazarjali gibanje listov. Povsem nenevarni so in predvsem zelo zanimivi.

Otroci so si jih najprej ogledali v terariju, nato pa sem eni izmed njih, samički, Uwibi po imenu, dovolila, da je počasi, z zibajočimi gibi zlezla na mojo roko. Otroci so si jo pogledali, nekateri pa so izrazili željo, da bi se je radi dotaknili, kar sem jim omogočila. Otroci so imeli tudi možnost paličnjaka imeti na svojih rokah. Izredno potrpežljivo so čakali, da je paličnjak priplezal na njihove roke. Zelo zanimivo je bilo opazovati reakcije otroka, ki je imel paličnjaka v rokah, saj se mu je čez obraz narisal nasmeh in druge otroke, ki so svoje roke kar stegovali, da bi ga čim prej prijeli.

Ker je bilo doživljanje tako močno in polno občutij, sva jim s sodelavko razdelili liste in svinčnike, da so paličnjaka lahko narisali. Izraziti detajli in doživljanje sta vidni tudi na risbah. Res lepa izkušnja, ki jo bomo zagotovo še ponovili.

Muca copatarica na obisku

BESEDILO in FOTO.: KARMEN MIHELČIČ

»**V**Mali vasi so majhne hiše in v vsaki hiši so otroci. V pisanih srajčkah so in obuti v rdeče in modre copatke. V tej vasi je lep red ...« (E. Peroci)

V mesecu novembru smo se v Žabicah posvetili pravljici Muca Copatarica pisateljice Ele Peroci. Tekom meseca smo spoznavali vsebino pravljice in v povezavi z njo izvedli številne dejavnosti. Izdelali smo tudi svojo malo vas. Otroci so pobarvali šablone hišic iz kartona, pobarvali so bele liste, nato pa sva na pomoč priskočili tudi vzgojiteljici. Šablone sva sestavili in naredili hiške, pobarvane liste pa sva prepognili in izdelali male origami copatke. Otroci so nato svoje hišice in copatke prilepili na pripravljeno podlago in tako je nastala tudi naša Mala vas. Vsaka hiška ima zunaj »pospravljena« dva copatka, tako zagotovo vemo, da nam jih ne bo odnesla ... Muca Copatarica.

Lepo vas pozdravljamo žabice s Karmen in Špelo.

Veliko sončnih žarkov kljub dežju

BESEDILO: ŠPELA MIHELČIČ, FOTOGRAFIJA: MARTA BEZOVŠEK

Vmesecu novembru smo v skupini Sončki sijali vsak dan, čeprav je bilo sonca zunaj bolj malo. Raziskovali smo vreme in vremenske pojave, se sprehajali v dežju ter opazovali, kako se jesen nagiba k zimi. V začetku meseca smo izkoristili obilo odpadlega listja, s katerim smo se obmetavali, ga tipali, nabirali in z njim ustvarjali. V sklopu tradicionalnega slovenskega zajtrka smo si ogledali čebelarški dom v Zalogu pri Moravčah, raziskovali razvoj čebel ter izvedeli marsikaj o njihovem zimovanju. Čisto na koncu meseca smo se razveselili tudi prvega snega, s katerim smo se kepali, ga poljubno oblikovali ter opazovali, kako hitro se stopi.

Sončno-mrzle pozdrave vam pošiljamo otroci iz skupne Sončki z Marto in Špelo.

V: MUZEJU December '21

MENAČENKOVA DOMAČIJA
 Torek, 7. december 2021, ob 18. uri
 Odprtje
LESENE
IGRAČE
SKOZI ČAS
 STARE LESENE IGRAČE
 IZ ZASEBNE ZBIRKE
 DR. MOHORJA DEMŠARJA
 Razstava | Vstop prost.
 7. december 2021 – 22. januar 2022

Kaj imata skupnega razgibavanje in ogrevanje?

BESEDILO in FOTOGRAFIJE: NEDA GALIJAŠ

Snežinke bodo kmalu veselo zaplesale in prekrile pokrajino čez in čez. Še bolj hladno bo. Ne glede na mraz, sneg ali dež nekateri ljudje, oranžno oblečeni, vsako jutro ob 7.30telovadijo. To so vztrajni člani Društva Šola zdravja, ki zimo drugače doživljajo, saj redno telovadijo ob vsakem vremenu, zunaj, na prostem, tudi na snežnih površinah. Pravzaprav se snega veselijo. Telovadijo po metodi »1000 gibov« – preproste vaje, ki so primerne za vsakogar. Vaje za roke, noge, trup in glavo, gor-dol, levo-desno, vdih-izdih, počep, kroženje z glavo, stoja na eni nogi ..., vse v pol ure. Čisto dovolj. In ni jim mrzlo. Tudi ko pridejo domov, niso premraženi, saj so začeli dan z razgibavanjem. In vsako jutro vajo ponovijo. Tako prihranijo tudi pri ogrevanju. V teh časih podražitve, zmanjšano ogrevanje pride še kako prav. Pridružite se jim še vi. V tej veseli družini, ki se ne zmeni za mraz, vam bo prav prijetno. Razgibali se boste, družili z novimi

prijatelji (seveda, po predpisanih ukrepih), pa še znižali si boste račun za ogrevanje. Ni druge, le poiščite, kje v bližini telovadijo kakšni oranževci. Veseli vas bodo!

Če bi v vašem kraju želeli imeti tako skupino, kontaktirajte društvo **(059 932 066, info@solazdravja.si)**. Poskrbeli bodo, da tudi v vaši občini kmalu začne telovaditi skupina Šole zdravja. Na njihovi spletni strani lahko pogledate kje so lokacije skupin **Šole zdravja**.

Telovadba "1000 gibov" ponovno preko malih ekranov in zooma

BESEDILO in FOTOGRAFIJE: NEDA GALIJAŠ

Društvo Šola zdravja v sodelovanju z lokalnimi televizijami ponovno začenja z izvajanjem akcije »Telovadimo doma preko malih zaslonov«. Tako so s skupnimi močmi poskrbeli tudi za tiste ljudi, ki niso vešč uporabe interneta oziroma ga nimajo. Njihov cilj je, da bi tudi tokrat, ob ponovni aktualnosti omejitev glede zajezev virusa Covid-19, motivirali veliko število prebivalcev za vsakodnevno skrb za svoje zdravje. Poleg filma z jutranjo telovadbo "1000 gibov" je Društvo Šola zdravja pripravilo in lokalnim televizijam ponudilo še film "Dihamo z naravo". V slednjem gledalcem predstavljajo sprostitevne dihalne in gibalne vaje ter meditacijo s poudarkom na programih čuječnosti. Tudi v tem valu omejitev družabnega življenja se je na pobudo Šole zdravja odzvalo kar nekaj lokalnih televizij, ki so v svoj jutranji program uvrstili oba ali enega od omenjenih filmov. Za 1–3-krat tedensko predvajanje enega ali obeh filmov so se odločile celo televizijske postaje z omejenim programskim prostorom.

Čeprav tokratni ukrepi stroke za zajezev epidemije proti koronavirusu Covid-19 vadbe na prostem ne prepovedujejo, je potrebno upoštevati pogoje PCT in obvezno varnostno razdaljo.

Prav zaradi epidemiološke situacije, v kateri lahko vsakogar od nas kadarkoli doleti karantena, ter zaradi obveznega upoštevanja pogojev PCT je Društvo Šola zdravja ponovno organiziralo tudi telovadbo preko Zoom platforme. Tako se lahko poleg filmov s telovadbo na lokalnih televizijah in na YouTube kanalu ("**1000 gibov**", **Dihamo z naravo**)

redni jutranji telovadbi priključite tudi preko Zooma, in sicer ob 8. uri zjutraj, od ponedeljka do petka. Povezava pa je javno dostopna na spletni strani Društva Šola zdravja. Vaditeljcem Šole zdravja pa se lahko ob upoštevanju vseh ukrepov še vedno pridružite tudi v živo, in sicer na lokacijah, ki jih boste našli na **spletni strani društva**.

Lekarna Vir

Zdravje je največje bogastvo – poskrbimo zanj.

Srečno in zdravo 2022!

NOVO
spletna
lekarna

>

www.lekarnica.com

SONCE SIJE VSEM
(sol lucet omnibus)

Ko zadiši po knjigi

BESEDILA ZBIRA: MAG. KATARINA PETERC

Bralci bralnih skupin Krajevne knjižnice Daneta Zajca vam priporočajo v branje naslednje knjige:

Khaled Hosseini Tisoč veličastnih sonc

Pisatelj je po rodu iz Afganistana, vendar se je kot petnajstletnik preselil k očetu v Pariz, od tam pa je odšel v Ameriko. Postal je zdravnik, toda po uspehu prvega romana *Tek za zmajem* se je posvetil samo pisateljstvu. V slovenščini imamo poleg omenjenih dveh še roman *In v gorah odzvanja* ter slikanico *Morska molitev*.

Čeprav skoraj vse literarne kritike uvrščajo roman *Tek za zmajem* na prvo mesto, je *Tisoč veličastnih sonc* trenutno bolj aktualen, saj govori o položaju žensk v Afganistanu pod oblastjo talibanov, ki se pokaže v vsej svoji nasilnosti po odhodu Rusov iz Afganistana. Dogaja pa se v razdobju desetih let (1979–1989).

Osrednja zgodba se vrti okoli dveh žensk. Nezakonske Marjam, ki jo oče sicer razvaja, noče pa sprejeti ne nje ne njene matere v svojo bogato hišo. Po smrti matere se ji ta želja uresniči, toda oče jo takoj, ko je mogoče, poroči z Rašidom. Zanj je pomembna samo toliko, da mu bo rodila sina. Ker do tega ne pride, se začne ozirati po mnogo mlajši Lajli.

Roman je napisan tenkočutno in z veliko sočustvovanja do usode žensk v Afganistanu. Res je, da zgodba govori le

o dveh, vendar je to zgodba o vseh Afganistankah. Na eni strani tistih, ki vse potrpijo, ker jih tako vzgajajo in jih »prepričajo«, da tako mora biti, in na drugi tistih mlajših, ki so bile deležne izobrazbe in se zavedajo, da imajo svoje dostojanstvo in si zaslužijo spoštovanje in ljubezen. Zaključek romana je pomirjujoč in izzveni skoraj v pravljico.

V Afganistanu spet vladajo talibani. Kljub velikim besedam, kako bo vse drugače, izključujejo ženske iz vidnega družbenega življenja in jih vračajo pod popolno nasilno oblast njihovih mož. Zato kljub srečnemu koncu ostane grenak priokus in sočutje do vseh, ki so primorani prenašati nasilje.

Darka Hlaj
Bralni klub Drevored besed

Noah Charney Slovenologija

Bralne Lučke smo v mesecu novembru uživale ob branju knjige *Slovenologija*. Knjigo lahko opišemo kot esejistiko, ki je bila prvotno namenjena in objavljena v tujih publikacijah. *Slovenologija* prinaša 38 humornih zapisov izpod peresa Američana, ki sedaj že vrsto let živi v Kamniku in od blizu opazuje lepote in bizarnosti Slovenije, v katero je, kot pravi, zaljubljen.

Kot študent umetnostne zgodovine je bival v številnih evropskih mestih. Skozi njegove »avdicije«, kje bi lahko najboljše živel, so šla med drugim mesta, kot so Rim, Firence, London, Benetke, Madrid, Pariz. Zmagala je Slovenija, mesto Kamnik. Zakaj? Pravi, da je v Sloveniji lušno. Slovenci imamo kombinacijo državnih ugodnosti, visoko kakovost življenja z zmernimi stroški, osupljive naravne lepote, varnost, čisto okolje. Zanj je to dežela priložnosti, lepa, posebna, zanimiva in navdihujoča.

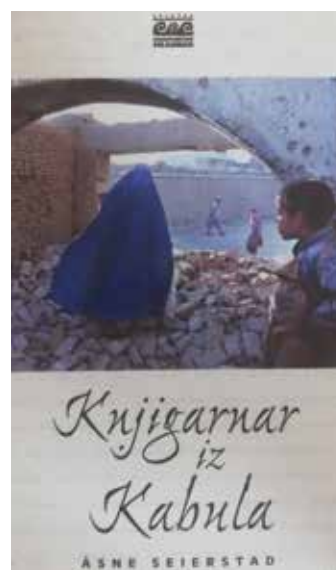
Seveda je to njegov subjektiven, zelo optimističen pogled, zato je bila debata o prebranem živahna, ob nekaterih komentarjih slovenskih lokalnih posebnosti in posebnosteh, pa smo se pošteno nasmejale. Noah Charney je tudi avtor svetovne uspešnice *Tat umetnin*. Doktoriral je na temo arhitekture Jožeta Plečnika.

Vabljeni k zanimivemu branju.

Milena Šuštar
Bralni klub Bralne lučke

Brina Svít Smrt slovenske primadone

Brina Svít (1954) je slovenska pisateljica, ki od leta 1980 živi in dela v Parizu. V Sloveniji

ima hišo v vasi Zagrajec, od koder se vidi morje in kjer živi, kadar je v Sloveniji. Skoraj vsa dela napiše najprej v francoščini, potem pa jih prevede v slovenščino. V Franciji je dobila tudi nekaj prestižnih nagrad za literarno delo.

Zgodba govori o svetovno priznani sopranistki slovenskega rodu Lei Kralj, ki je bila ena izmed petih finalistk za naslov Slovenka leta. Ker živi v Parizu, dobi francoski novinar nalogo, da naredi z njo intervju. Tega se loti zelo temeljito in potuje za njo (in potem z njo) po evropskih prestolnicah, po končani sezoni pa gre za njo v Sežano in Ljubljano. Osrednji konflikt zgodbe je odnos med Leo in njeno materjo Ingrid. Leo materin odnos nažira in jo preganja kjerkoli in kadarkoli. Vedno znova se vrača v spomin, ko ji je mati ogrela premle ročice v svojih ustih. Drugih materinih izkazovanj ljubezni se preprosto ne spomni. Nasprotno. Vsak Lein poizkus zblizanja grobo zavrne. Hrepeni po materinem priznanju, odobravanju, predvsem pa po ljubezni.

Čeprav je osnovni motiv odnos mati – hči, to ni vse, kar v tem romanu najdemo. Odpira se cela vrsta drugih medosebnih odnosov, na katera med prebiranjem romana naletimo skoraj v vsakem poglavju. Predvsem pa to, kako vsakega od nas nek odnos zaznamuje

za celo življenje in nas naredi take, kot smo. Roman nagovarja vsakega od nas, saj se dotika vrste življenjskih situacij. Bralce, ki imajo radi zgodbe, v katerih so v ospredju zapleteni medsebojni odnosi, Smrt slovenske primadone zagotovo ne bo pustila ravnodušnih.

Darka Hlaj

Bralni klub Drevored besed

Åsne Seierstad Knjigarnar iz Kabula

Asne Seierstad je po padcu talibov nekaj mesecev živela pri družini knjigarnarja Sultana Khana. V štirih sobah so se stiskali Sultan Khan, dve ženi, pet otrok in nekaj sorodnikov. Skrita pod burko je norveška reporterka z njimi delila življenje, opazovala, se pogovarjala, spraševala in si vse sproti zapisovala v dnevnik.

Sultan Khan je predan musliman, ki spoštuje vse islamske običaje, otroke vzgaja strogo in ima svoje poglede na vlogo žensk, zato si brez pomislekov vzame drugo, mnogo mlajšo ženo. Prva žena Šarifa je bila zelo užaljena, ker je bila odrinjena z vrha družine. Skozi njeno zgodbo in zgodbe ostalih žensk v družini spoznavamo njihovo kulturo in položaj žensk v njihovi družbi. Ženske so skoraj brez pravic, a tudi medsebojno velikokrat krute in nesočutne. Vendar se tudi moškim v družini ne godi dosti bolje. Glava družine je knjigarnar Khan in vsi ga morajo ubogati. Glava družine kroji usodo vseh članov.

Tako avtorica popiše njihovo življenje v patriarhalni afganistanski družbi, o veselju, žalosti in preizkušnjah različnih posameznikov, žensk in moških. Njihovo življenje je tako drugačno od našega. Pa vendar smo si podobni, v želji po preživetju, ljubezni, varnosti in boljšem življenju.

mag. Katarina Peterc

Bralni klub Eleganca Besed

Tukaj sem zate!

BESEDILO: NATAŠA RUPENA

O avtorici

Popolnoma sem se posvetila okrevanju, počitku in skrbi za najosnovnejše.

Takoj ko sem se bolje počutila, sem si zaželela delček svoje izkušnje strniti v kratko pripoved. Tako je nastala moja prva knjiga »Vsega hudega – reši nas, o Gospod!«. Ker sva bila z možem neskončno hvaležna Bogu, da nas je ohranil kot družino, sva knjige podarjala.

Takoj za tem se je rodila vsebina za otroško slikanico – besedilo in ilustracije. Končno lahko rečem, da čutim mir. Tisti mir, ki ga svet ne more dati in niti vzeti. S pisanjem in risanjem so se izpolnile moje sanje iz otroških let.

O knjigi

Besedilo in ilustracije slikanice so nastale po navdihu in spontano, potem ko sem se soočila z globoko osamljenostjo in strahom, ki sem ju nosila v sebi od otroštva.

Ko sem se v procesu ozdravljanja srečala sama s seboj kot malo deklico, ki je iskala tolažbo, pa je ni našla, je nastala tolažilna zgodba z naslovom TUKAJ SEM ZATE. Posvetila sem jo vsem deklicam tega sveta. Pri tem pa nisem mislila le na resnično male deklice ampak na vsako žensko

srce. Vse nosimo ranjenosti v svoji notranjosti in vsaka rana čaka, da bi bila ozdravljena. Za to pa potrebujemo tolažbo, ki ni samo človeška ... Nastaja pa že nova zgodba za otroke!

Kar ni samo naloga

BESEDILO: BERNARDA MAL

Pisanje in branje, govorjenje in poslušanje so dejavnosti za učenje jezika, tudi svoje lastne materinščine. Kadar v nalogi odkrijemo izziv, je izdelek samo še posledica našega ustvarjanja.

Na takšno pot so se podali učenci 8. razreda, ki so ustvarjali realistične pripovedi po časopisnem članku. Postopek je preprost, a izvedba zahtevna. Iz članka izbereš osebe in nekaj besed. Nato ustvariš novo besedilo, v katerem upoštevaš, da so povedi kratke, z veliko glagoli, dobro je vključiti dvogovor in prikazati vzdušje. In potem nenadoma nevede postaneš že pravi pisatelj.

Voziček sreče

Rok Vidic, 8. razred

Odkar sem pristal na vozičku, ne vem, kaj bi storil sam s sabo. Nenehno sedim na postelji z mizico, zraven pa je voziček. Tako sem jezen. Kako lahko karkoli narediš na vozičku. Obupan sem.

Trkanje. Ozrem se proti vratom.

»Naprej,« rečem zdolgočasen. V tej sobi sem že dva meseca. Vsak naslednji dan pride nek sošolec in mi prinese šolsko gradivo. Najbrž je spet Maj, si rečem.

»Živijo, Nick!« me veselo pozdravi Maj. Prav sem imel.

»Hej, Maj,« ga pozdravim nazaj.

»Prinesel sem ti nekaj gradiva od včeraj in danes,« pove.

Pogledam na stensko uro. Ura je štiri popoldne. Zavijem z očmi in se mu zahvalim.

»Maj, kaj je novega v šoli?« ga vprašam in poskušam nehati razmišljati o počasnem minevanju časa.

»Pravzaprav ne veliko. Rebeka spet hodi z Jakobom,« reče.

»Aha,« priklimam z lažnim zanimanjem, kar seveda opazi.

»Vidim, da te to ne zanima,« mi reče.

»Toda verjemi mi, ko ti povem za tvojo zbiralno akcijo, boš veliko boljše volje.«

Dvignem se na postelji in ga vprašam, koliko denarja smo že zbrali.

»Po četrtkovem koncertu nam manjka samo še nekaj evrov.«

Zaprem oči in pomislim. Tale voziček gre lahko končno na odpad. Novi bo boljši. Varnejši in zanesljivejši.

Predramim se in se mu zahvalim: »Hvala vam vsem. Resno. Za mene ste začeli zbirati denar in res sem vam hvaležen. Hvala.«

Odide in na mizi pusti zvezke.

Šele takrat se resnično zavem, kakšno srečo imam. Da imam take prijatelje. Požrtvovalne. Hvaležno se uležem na posteljo in pogledam skozi okno te sterilne sobe. In si že predstavljam sebe na tem boljšem, udobnejšem vozičku, ki mi bo dal srečo, upanje in vrnitev v skoraj znosno življenje.

Ta veseli dan kulture

BESEDILO: BERNARDA MAL

Na Prešernov rojstni dan, 3. decembra, se po vsej državi na široko odpro vrata kulturnih ustanov. Za obisk ni potrebno plačati vstopnine, zato se v muzeje, galerije, gledališča in še kam običajno zgrne množica radovednih šolarjev in tudi odraslih obiskovalcev.

Zadnji dve leti so vrata ostala le narahlo priprta in skozi nje smo smuknili tudi na OŠ Jurija Vege s šolskim tekmovanjem v lepem pisanju z roko. Tej nadvse pomembni dejavnosti – pisanju z roko – posvečamo premalo časa že v šolskih dneh, odrasli pa tako ali tako večinoma samo še tipkamo. Številne procese, ki ob pisanju z roko potekajo v naših možganih, je vredno ohranjati.

Na ta veseli dan kulture smo tekmovanje izvajali že sedmič. Prva tri leta smo prepisovali Prešernove pesmi, roman o Prešernu in dramsko besedilo o Prešernu. Nato pa smo se posvetili še drugim avtorjem: Ivanu Cankarju (Cankarjevo leto), Danetu Zajcu (pesnik iz naše občine), Neži Maurer (90. rojstni dan). Letos pa na tekmovanju obeležujemo Jurčičevo leto, ki poteka ob 140. obletnici njegove smrti. Odločili smo se, da bomo prepisali časopisne članke o dogodkih iz Moravč, objavljenih v Slovenskem narodu,

prvem slovenskem dnevniku (1868–1943). Časopis je eno desetletje (1871–1881) urejal pisatelj Josip Jurčič. Za sodelovanje pri iskanju člankov se zahvaljujemo Bogu Brvarju.

Na šolskem tekmovanju so tekmovali vsi učenci vseh oddelkov. Dobitniki peres bodo morali prestati dvojni izbor. Vsaka oddelčna skupnost je izbrala 3 dekliške in 3 fantovske izdelke. Komisija, sestavljena iz učiteljev, pa bo med njimi izbrala razredne dobitnike in dobitnice od prvega do šestega razreda. Izbrani učenci tretjega triletja se bodo v januarju pomerili še na drugi stopnji tekmovanja. Letošnje dobitnike bomo razglasili ob slovenskem kulturnem prazniku. Ker pa smo za preteklo šolsko leto tekmovanje izvedli v septembru, se bodo lanskoletni dobitniki razveselili peres 24. decembra na prireditvi ob dnevu samostojnosti in enotnosti. A to, kdo je najlepše pisal z roko, bo še nekaj časa zaupna informacija komisije.

Zaradi okoliščin epidemije v tem šolskem letu nismo tekmovanja odpirali na ravni medšolskega tekmovanja in tekmovanja za odrasle. Pa se izjemno veselimo časov, ko bomo znova lahko sedli vsi zainteresirani za šolske klopi, prijeli pisalo v roke in se podali v širne bele poljane papirja, da nanj za vedno odtisnemo svoj zapis z roko.

Jezikovni pomenki

Vejica –mala nadloga z velikim pomenom - tretjič

BESEDILO: BERNARDA MAL

Tokrat pa si oglejmo še zapis vejic v premem govoru, abecednem seznamu, dopisih in številkah.

S premim govorom zapišemo govorne dogodke, in sicer s spremnim stavkom (kdo je komu kaj rekel) in dobesednim navedkom (ponovimo, kar je bilo izrečeno). Dobesedni navedek napišemo med narekovanje. Za pravilno rabo vejice je pomembna navedba dobesednega navedka na začetku. Dobesedni navedek zaključimo s končnim ločilom – vprašajem ali klicajem, namesto pike pa uporabimo vejico.

Primer

»Zunaj sneži!« so se veselili otroci.
»Kdaj bomo šli v knjižnico?« so spraševali učenci.
»Jutri,« je odgovoril učitelj. – vejico na koncu dobesednega navedka pogosto napačno zamenjamo s piko.

V abecednem seznamu oseb le te navajamo, tako da najprej napišemo priimek in nato osebno ime. To zamenjavo označimo z vejico, kajti slovenski pravopis določa, da osebno ime zapišemo pred priimkom.

Primer

Bokal, Nataša
Dornik, Bojana
Tome, Nuša

Vejica v uradnih dopisih se nahaja za navedbo kraja pisanja (npr. Moravče, 12. 12. 2021). Zapišemo jo za uradnim nagovorom namesto klicaja, toda pazimo, da potem nadaljujemo dopis z malo začetnico.

Primer

Spoštovani,
obveščam vas, da se ne bom udeležil srečanja.
Ko navajamo za lastnim imenom družbeno vlogo ali strokovni naziv, le tega ločimo z vejico.

Primer

Vesna Zalaznik,
predsednica KUD Tine Kos
Vesna Zalaznik, dr. med.

Pri navajanju prilog se lahko odločimo za vejico za vsako naštevalno enoto in na koncu naredimo piko. Možna je raba brez vseh ločil. O tem sem pisala v 1. delu zapisa o vejicah.

Primer

Priloge:
- življenjepis,
- zaključno spričevalo,
- priporočilno pismo.
Za uradnim pozdravom *Lep pozdrav* ne pišemo niti vejice niti drugih ločil.

Z vejico v številkah zaznamuje mejo med celim številom in decimalno. Pišemo jo levo- in desnostično (npr. 2,5). Z vejico ločimo milijonice, če so tisočice ločene s piko (npr. 2,139.790 prebivalcev). Namesto pike in vejice lahko uporabimo presledke (npr. 2 139 790 prebivalcev). Pri zapisu smo pozorni še na enote za številko. Te pišemo nestično (npr. 2,5 €, 20,5 km).

Bralcem želim, da bi vejica v njihovih besedilih našla pravo mesto in opravila svoje pomembno nalogo.

Okrepimo se s čebeljimi pridelki in izdelki iz čebeljih pridelkov

BESEDILO: TINA ŽEROVNIK*, FOTOGRAFIJE: ARHIV ČZS

Med in cvetni prah sta živili, ki sta nepogrešljivi za preventivno krepitev imunskega sistema v jesenskem in zimskem času, ko je večja možnost pojava in širjenja virusov, prehladov in drugih zdravstveni nevšečnosti.

Ljudje smo bili že v preteklosti inovativni pri oblikovanju in izražanju idej, ki so se odražale na raznovrstnih izdelkih iz medu in čebeljih pridelkov. Poznamo tradicionalno izdelavo lectovih src in medenjakov. Čedalje bolj je priljubljen kremni med, ki mu dodajajo raznovrstne sestavine, kot so cvetni prah, propolis, matični mleček, liofilizirano sadje, kakav, oreščki in podobno. Nekateri izdelujejo propolisovo tinkturo, medeni kis in raznovrstne medene pijače, kot so medica, medeno žganje, medeni liker, medeno pivo in peneča medica.

Med – sladilo namesto sladkorja

Vsaka vrsta medu ima svojevrstne značilnosti in daje jedi ali pijači posebno aromo. Lahko ga uporabimo v različnih kombinacijah in pri vseh dnevnih obrokih kot nadomestek sladkorja ali kot dodatek k jedem. Svojo hrano lahko popestrimo z nakupom različnih vrst medu. Temne vrste medu, kot so kostanjev, gozdni, smrekov in hojev med, so primernejše za medenjake in močnejše jedi, kot so obare in mesne jedi. Kostanjev med vsebuje obilo cvetnega prahu, zaradi katerega ima tudi bolj grenko aromo in posebno vrednost. Svetlejšje vrste medu, kot so lipov, cvetlični in akacijev med, pa so primerne za nežnejše pecivo v kombinaciji z mandlji, lešniki, marcipanom, za zavitke, sadne solate, zelenjavne juhe, zelenjavne jedi, solate in medene napitke. Med deluje protibakterijsko, vsebuje minerale, beljakovine, encime, organske kisline, aminokisline in je vir antioksidantov, ki krepijo imunski sistem in povečujejo odpornost. Poleg čaja lahko sladkamo tudi druge pijače, kot so kava, limonada, ledeni čaji in sadni sokovi. Pri sladkanju jedi in pijač z medom moramo biti pozorni na to, če jih želimo zgolj osladiti. V tem primeru jim dodamo cvetlični ali akacijev

Čebelji pridelki in izdelki iz čebeljih pridelkov

Zaživela kartica pomagam čebelam in ostalim opraševalcem

Kartica »Pomagam čebelam in ostalim opraševalcem« je namenjena splošni javnosti in podjetjem kot poslovno darilo. Projekt je usmerjen k spodbujanju sajenja medovitih rastlin in posledično zagotavljanja večje količine hrane za čebele in ostale opraševalce. Hkrati je namenjen ozaveščanju javnosti o pomenu čebel in ostalih opraševalcev ter njihove ekosistemske storitve opraševanja, ki je ključna za prehransko varnost. Z nakupom kartice bodo imeli posamezniki in podjetja možnost, da pripomorejo k izboljšanju stanja. Ob nakupu podporne kartice v vrednosti 20€ bo del sredstev namenjen nakupu ter sajenju sadik medovitih dreves in semen medovitih rastlin, posameznik pa bo prejel tudi darilo, ki je naravnano trajnostno v skladu z ohranjanjem narave in sajenjem medovitih rastlin.

Ob nakupu kartice posameznik prejme e-potrdilo Posvojitelj medovitega drevesa, USB-kartico Pomagam čebelam in ostalim opraševalcem za podpornike čebel in ostalih opraševalcev, vrečko semen medovitih rastlin, ki so vir hrane za čebele in ostale opraševalce, ročno izdelano trajnostno nakupovalno vrečko, izdelano na način ponovne uporabe, knjigo o učinkoviti rabi čebeljih pridelkov – Zdravnik svetuje, avtorja prim. Petra Kapša, dr. med., nogavice Brez čebel ni življenja in svinčnik za podpornike čebel in ostalih opraševalcev.

Kartico lahko naročite s skeniranjem QR kode, ki je na fotografiji ali na e-mail tina.zerovnik@czs.si. Vabljeni posamezniki, društva in podjetja, da z nakupom kartice postanete podporniki čebel in ostalih opraševalcev!

med. Kadar jim dodamo kostanjev ali gozdni med, pa bodo imele jedi in pijače posebno aromo.

Pomembno je, da v kuhinji uporabljamo lokalno pridelan med, ki smo ga vajeni. Pri nakupu lokalnega medu ne gre le za podporo slovenskemu čebelarju, ampak tudi za manj možnosti za razvoj alergij, ki so reakcija ob zaužitju tujih snovi, ki jih naš organizem ni vajen.

Cvetni prah – nepogrešljiv prehranski dodatek

Poleg nektarja ali mane, ki jo v mednem želodčku čebele prinašajo v panj in nato predelajo v med, pa se ob obisku cveta na dlačice čebele oprime tudi cvetni prah različnih rastlin. Med poletom ga čebela s pomočjo sprednjih nog prečeše in shrani v posebnih koških na zadnjih nogah. Cvetni prah je raznolikih barv. Barva je odvisna od rastline, na kateri ga je čebela nabrala.

Cvetni prah je lahko dodatek naši vsakodnevni prehrani. Vsebuje idealno razmerje vseh sestavin, ki jih organizem potrebuje za delovanje, povečanje odpornosti in ohranjanje zdravja. Uživajo ga lahko tako zdravi kot bolni ljudje. Pred uživanjem cvetnega prahu se je treba prepričati, da nismo nanj alergični. Pri zdravih ljudeh je priporočljivo uživanje cvetnega prahu v prehodnih obdobjih leta, torej na prehodu iz poletja v jesen in na prehodu iz zime v pomlad. Cvetni prah lahko uživamo samostojno, lahko pa ga namakamo in zaužijemo v kombinaciji s čajem, naravnim sokom, jogurtom, mlekom ali medom, saj s tem dosežemo boljši izkoristek hranilnih snovi, ki jih vsebuje cvetni prah.

Med in drugi čebelji pridelki in izdelki iz čebeljih pridelkov so koristni, naravni ter obujajo slovensko tradicijo in kulturno dediščino. Poleg tega, da jih uživamo in vključujemo v vsakodnevno prehrano, so tudi lično in uporabno darilo ob prihajajočih praznikih, tako za prijatelje in sorodnike kot tudi za poslovne partnerje. (*Tina Žerovnik je svetovalka za ekonomiko pri Javni svetovalni službi v čebelarstvu)

Pijmo kavo in čaj z medom

Le vkup, le vkup uboga okoljsko ogrožena gmajna!

BESEDILO in FOTOGRAFIJE: BRANIMIR MIKULAŠ

Najnovější prispevek vodstva podjetja Termit k njihovi okoljski blaznosti si lahko ogledate na fotografiji: v prelepo Moravško dolino vozijo in zakopavajo rakotvorne azbestne cevi.

Poklicali smo okoljsko inšpekcijo, vendar je ta znana po svoji že pregovorni neučinkovitosti. To mi je dalo misliti. Ko sem namreč nazadnje preverjal, so bile Moravče še vedno na planetu Zemlja, na evropskem kontinentu, del države Slovenije, ki je članica Evropske unije. Torej načela mednarodnega okoljskega prava, evropskih naravovarstvenih direktiv in nacionalne okoljske zakonodaje veljajo tudi za nas. Evropska Direktiva o okoljski odgovornosti (2004) in slovenski Zakon o varstvu okolja (2006) glede preprečevanja in sanacije škode uveljavljata načelo, po katerem mora Termit nositi stroške onesnaževanja oziroma okoljske škode. To pomeni, da morata nositi stroške izvedbe ukrepov, naloženih s strani Agencije RS za okolje (ARSO), ki vrnejo okolje vsaj v sprejemljivo stanje.

Mednarodnopravno načelo »onesnaževalec plača« velja tudi v Moravčah

Vemo, da se nikoli več ne bomo mogli znebiti dveh milijonov ton nevarnih in strupenih odpadkov na deponiji Drtija, vendar je treba s korenito sanacijo narediti sarkofag, ki ne bo v okolje – v Drtijiščico in podtalnico – dopuščal iztekanje strupenih izcedkov. Ti ukrepi, ki jih bo plačal Termit, se naj zrcalijo v ceni proizvoda, katerega proizvodnja je povzročila onesnaženje in okoljsko škodo (načelo internalizacije stroškov). To nalaga tudi 16. člen Deklaracije Rio, Priporočilo Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) pa nalaga, naj upravljalec nevarne naprave nosi stroške ukrepov za zaježitev in sanacijo ekološke škode.

Dejansko je pri nas glede tal veliko sprenevedanja. ARSO se dela, kot da ne bi mednarodno okoljsko pravo določalo, kaj so tla. Ramsarska konvencija tako kot tla šteje del naravnih (fizičnih, kemijskih, bioloških) značilnosti ekosistema. Organizacija Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo (FAO) pa naslavlja onesnaževanje tal kot kemično degradacijo prsti, ki jo povzroča prisotnost določenih kemičnih elementov, se pravi, škodljivih substanc v količinah, ki presegajo nivoje, ki so priporočljivi za vzdrževanje zdravja človeka, živali in rastlin. Zveni znano? Za definicijo onesnaženja tal z nevarnimi odpadki torej obstajajo pravne podlage, o katerih se naši Agenciji ali ne sanja ali pa celo zagovarja interese umazanega kapitala.

Sanacija moravške okoljske škode po pravu evropske unije

Naj ljudem iz ARSO postrežemo še s kakšno definicijo tal?

Z ozirom na to, da smo v Moravški dolini nasledniki velikega Jurija Vege, jim pomagajmo še z astronomsko definicijo tal. Tla, torej kopno, so trden del planetove skorje, ki ga ne pokriva tekočina. Morje ali oceani so tisti del planetovega površja, ki ga prekriva tekočina (recimo, na Zemlji voda, na Titanu metan). Atmosfera predstavlja plinasti ovoj okoli trdnega, kamnitega planeta – kot so Mars, Venera ali Zemlja. Poznamo pa tudi plinaste planete: to so krogle plinov brez trdnega površja, brez tal (in morda s kamnitim jedrom), kot so Jupiter, Saturn, Uran in Neptun. Vse jasno? Moravče so na Zemlji, na trdnem delu skorje planeta, na kopnem in zato na tleh. Vse drugo je sprevrženo igranje za interese okoljskega kriminala. Slovenija krši mednarodno okoljsko pravo o tleh, pa tudi Baselsko konvencijo o transportu nevarnih odpadkov in Stockholmsko konvencijo o organskih onesnaževalih. Tega imamo v Moravčah dovolj. Ne bomo več dovolili neodgovornega obnašanja niti države niti kapitala.

Pravna podlaga evropske okoljske politike, ki je hkrati slovenska, sta Pogodba o delovanju Evropske unije (2012) in Direktiva o okoljski odgovornosti (2004). Omenjena Direktiva se nanaša na Termit, saj določa okoljsko odgovornost vodstva podjetja, ki s svojo dejavnostjo povzroča neposredno nevarnost za nastanek okoljske škode (preprečevalni ukrepi) in povzroča okoljsko škodo (sanacijski ukrepi). Direktiva, ki je del slovenskega pravnega sistema, temelji namreč na načelu odgovornosti povzročitelja, torej na načelu, da »plača povzročitelj obremenitve«. To pomeni, da sta oba povzročitelja škode odgovorna za izvedbo potrebnih preventivnih in sanacijskih ukrepov, prav tako pa sta odgovorna tudi za plačilo vseh stroškov, ki pri tem nastanejo.

Tri odgovornosti Termitovega vodstva

Gre za tri vrste odgovornosti vodstva Termit: prvič, upravnopravna odgovornost povzročiteljev zaradi škode, povzročene okolju; drugič, civilnopravna odgovornost zaradi škode, povzročene zasebnim subjektom; in tretjič, kazenskopravna odgovornost za kazniva dejanja, povzročena zoper okolje v občini Moravče. Direktiva o okoljski odgovornosti sledi načelu vrnitve v prejšnje stanje. To pomeni, da se s sanacijo škode zasleduje vzpostavitev takšnega stanja okolja, v kakršnem bi naše okolje bilo, če škoda ne bi nastala.

Kot rečeno, mora povzročitelj kriti tudi stroške potrebnih preventivnih in sanacijskih ukrepov. Stroške teh ukrepov mora povrniti tudi v primeru, da Agencija Republike Slovenije za okolje (ARSO) sama ukrepa namesto Termita. V tem primeru ARSO od podjetja zahteva povrnitev stroškov, ki jih je imela glede preventivnih in sanacijskih ukrepov – stroške nosi povzročitelj in ne država. Med te stroške spadajo stroški presoje okoljske škode, stroški presoje neposredne nevarnosti okoljske škode, stroški drugih načinov ukrepanja, upravni stroški, stroški postopka, stroški izvrševanja ukrepov, stroški zbiranja podatkov, drugi splošni stroški in stroški spremljanja ter nadzora.

Moravčani vemo, kaj je okoljska škoda

Skladno z Direktivo EU o okoljski odgovornosti je okoljska škoda povzročena na tleh, v vodah in naravnih habitatih (kot je Natura 2000 na širšem območju Peč). V Moravški dolini smo soočeni z vsemi tremi oblikami okoljske škode:

1. škoda, povzročena tlom: onesnaženje tal v deponijah ali peskokopih, ki predstavlja nevarnost škodljivih vplivov na zdravje ljudi zaradi neposrednega vnosa strupenih snovi v tla;

2. škoda na vodah: velik škodljiv vpliv na ekološko in kemično stanje površinskih in podzemnih voda; in

3. škoda, povzročena naravnim habitatom: veliki škodljivi vplivi na vzdrževanje ugodnega stanja ohranjenosti habitata okrog Peč.

Odgovornost Termita je krivdna in objektivna – torej tudi če je Termit ravnal malomarno. Še več, izvajalec tveganih dejavnosti mora v vsakem primeru sprejeti preventivne in sanacijske ukrepe in zanje kriti stroške, tudi če ni bilo krivdnega ali malomarnega ravnanja.

Termit preventivnih ukrepov ni izvajal. Velika okoljska škoda je že nastala, pri tem pa to podjetje ni nemudoma obvestilo ARSO o vseh pomembnih vidikih položaja; ni sprejelo izvedljivih ukrepov, s katerimi bi takoj nadzirali, obvladali in odstranili onesnaževala in druge dejavnike škode; ni omejilo in preprečilo nadaljnjo okoljsko škodo in škodljive vplive na zdravje ljudi; ni ARSO-u predložilo predloga sanacijskih ukrepov in nato škodo saniralo. Termit ni sprejel potrebnih ukrepov, da se onesnaževala odstranijo in nadzirajo, da ne bi več predstavljala velikega tveganja zaradi škodljivih vplivov na zdravje ljudi. Tudi če je raba zemljišč spremenjena v »rudnik«, so potrebni ukrepi za preprečitev škodljivih vplivov na zdravje ljudi, ki jih Termit ni izvedel. Moravški ljudje od države po vzoru na primere v EU zato zahtevamo, da področje Občine Moravče razglasi za »območje slovenskega nacionalnega interesa za namene sanacije«.

Zahtevamo sanacijo!

Za sanacijo okoljske škode zahtevamo izvedbo ukrepov primarne sanacije: odstranitev dejavnikov (nevarnih kemikalij, strupenih težkih kovin itn.) okoljske škode, pospešitev naravne obnove, obdelavo onesnaževal na območjih okoljske škode, da se zmanjša vpliv na okolje, uveljavitev začasne prepovedi dostopa in zagotovitev nadzora za izvajanje monitoringa

stanja na območjih sanacije okoljske škode. Zahtevamo, da se na območjih deponij in peskokopov ukine možnost in status odlagališč za (nevarne) industrijske odpadke. Vemo, da so takšna odlagališča sicer nujno zlo, vendar absolutno ne spadajo v urbanizirana in gosto poseljena območja. Že tako ali tako bomo morali živeti s trajno grožnjo okoljske škode tudi potem, ko bodo deponije sanirane. Če se država ne bo zganila, se bomo morali mi.

J A N E Z - I V A N V R E Č A R (1887-1959)

PODOBAR

IGRALEC

G O S P O D A R S T V E N I K

RISAR

Vir: <https://www.kamra.si/digitalne-zbirke/item/ivan-vrecar.html>
Janez Vrečar z ženo Ano. Fotografija je last g. Cirila Vrečarja.
Fotograf: Davorin Rovšek

P E V E C

ŽUPAN

B E S E D I L O
B O G O M I L
B R V A R

P O Č E T O V I H S T O P I N J A H

Ivan Vrečar se je rodil 12. decembra 1887 na domačiji Jerenkovih v Tuštanju, kjer je bila doma njegova mama Jera Svetlin, oče pa je bil Janez Vrečar, po domače Travnarjev, iz Javorščice. V družini je bilo sedem otrok, Janez je bil prvorojenec. Po materini smrti se je oče znova poročil z Rozalino Lukčevo, rodili so se še trije otroci (Rus Krušelj, Katarina, 2017, Janez Vrečar, Domžalski podobar in gospodarstvenik. Kulturni dom Franca Bernika Domžale, str. 1).

Oče Janez je delal v podobarski delavnici Andreja Rovška mlajšega in ko je po Rovškovi smrti prevzel njegovo delavnico prvi pomočnik Ivan Pengov, se je sodelovanje z Vrečarjem nadaljevalo. Sin Janez je šel po očetovih stopinjah. Izučil se je za podobarja, kiparja, ugleden umetnostno-obrtni poklic. Gotovo je želel pridobiti strokovno izobrazbo, a za šolanje ni bilo denarja.

Decembra 1912 se je poročil z Ano Jerin. V dolgoletnem zakonu nista imela potomcev.

Prva svetovna vojna je posegla med mlada zakonca, Janez je kot avstroogrski vojak odšel na balkansko bojišče.

V O Č E T O V I M I Z A R S K I D E L A V N I C I V M O R A V Č A H

Izpod Limbarske gore, od domačije Rovškovih, se tokrat odpravimo na drugo stran Moravške doline, v Tuštanj. Tam je pri Jerenkovih zagledal luč sveta Janez Vrečar. Med znamenite Moravčane ga je upravičeno uvrstil že Stane Stražar (Stražar, Stane, 1979. Moravska dolina, str. 423). Glavna vira za ta zapis sta gradivo, ki mi ga je zaupal gospod Matjaž Brojan in publikacija Janez Vrečar, Domžalski podobar in gospodarstvenik avtorice Katarine Rus Krušelj. Objavo fotografij in kopij dokumentov, večino pridobljenih na portalu Kamra, objavila jih je Knjižnica Domžale, so dovolili gospod Ciril Vrečar, gospa Damjana Kobler in gospod Ivan Jesenik. Vsem se zahvaljujem.

Gospod Ciril Vrečar je nečak Janeza Vrečarja, sin njegovega brata Antona. Zahvaljujem se mu za zanimiv pogovor o njegovem stricu in Vrečarjevi rodbini.

Matjaž Brojan je 20. aprila 2017 predstavil Janeza Vrečarja kot znamenitega Domžalčana na njemu posvečeni razstavi na Menačenkovi domačiji.

Po prvi svetovni vojni je oče Janez odprl delavnico v Moravčah in skupaj s sinom sta rezbarila za delavnico Ivana Pengova.

Vrečarjevi pred mizarsko delavnico v Moravčah. Janez, najstarejši sin, sedi na levi, pred njim pa najmlajši sin Anton, ki je nadaljeval očetovo obrt. Oče Janez ima kapo na glavi.

Vir: arhiv Kulturnega doma Franca Bernika. Reprodukcijsko fotografijo je po elektronski pošti poslala ga. Katarina Rus Krušelj, vodja muzejske dejavnosti.

Vir: <https://www.kamra.si/digitalne-zbirke/item/ivan-vrecar.html>

Delavnico je zgradil poleg hiše, ki jo je pred leti odkupil in prenovil. Oče Janez je bil tudi moravški mrliški oglednik, njegova delavnica je izdelovala krste za Moravče in okolico. V farni cerkvi sv. Martina so še vedno prednje klopi iz njegove mizarske delavnice (Ciril Vrečar).

V delavnici v Moravčah je bilo zaposlenih kar 17 pomočnikov in vajencev.

Oče Janez je umrl februarja 1939, star 72 let. Časopis je med drugim zapisal: *Bil je izboren mizar in je zaradi tega zazijala velika vrzel, ki je za enkrat ne bo mogoče nadomestiti. Bil je starešina vseh mizarjev v Moravški dolini. Izučil je celo vrsto mladih mizarjev. Nešteto je nevest, katerim je delal balo. — Bil pa je rajni Vrečar Janez ne samo vesten in izboren delavec, ampak tudi značajan krščanski mož, ki se ni nikoli bal povedati resnice in pokazati svojega krščanskega naziranja. V politiki je bil vedno dosleden. Imel je številno družino. Devet otrok je bilo pri pogrebu (Domoljub, 52, 1939, št. 7).*

PODOBARSKA IN MIZARSKA OBRT V DOMŽALAH, SKRB ZA ZAPOSLENE

Janez ml. je pri očetu delal tri, največ štiri leta, leta 1923 je imel kiparsko obrt že v takratnih Spodnjih Domžalah. Leta 1927 je v Kolodvorski ulici zgradil hišo in delavnico za opravljanje podobarske in mizarske obrti. Hiša s tristebnim pročeljem in notranje nenavadno trapizoidno stopnišče je bila zamisel arhitekta Jožeta Plečnika, ki je prihajal v Vrečarjevo delavnico (Rus Krušelj, 2017, str. 3). K hiši je kasneje prizidal strojnico in šupo.

V Vrečarjevi mizarski delavnici naj bi se poklica izučilo kar 72 vajencev (Rus Krušelj, 2017, str. 4).

Janez Vrečar je skrbel za socialni položaj svojih delavcev in je v skladu s takratno delovnopravno zakonodajo sklenil z zaposlenimi kolektivno pogodbo. Kolektivne pogodbe v mizarski obrti so bile tisti čas prej izjema kot pravilo, v Domžalah in okolici pa sploh prva. Leta 1938 je bilo v Sloveniji 1549 obrtnih mizarskih delavnic, v njih zaposlenih 1518 pomočnikov in 1076 vajencev.

VAŽEN USPEH PODPIS KOLEKTIVNE POGODBE PRI TVRDKI IV. VREČAR V DOMŽALAH

Kakor smo že svojčas poročali, se je pred tedni začelo pri tvrdki Vrečar v Domžalah mezdno gibanje. V četrtek, dne 30. julija t. l. se je vršilo zadnje pogajanje, ki je končalo s podpisom kolektivne pogodbe. Od strani ZZD se je udeležil pogajanj tov. Preželj in Sečelj. Pogodba je prinesla za zaposleno delavstvo znatna gmočna zboljšanja. To zboljšanje je vsebovano zlasti v zvišanju plač ter ureditvi nadurnega dela. Pogodbeno je doseženo doplačilo k plači pri delih na stavbah preko 5 km od Domžal (važno zlasti za dela v Ljubljani). Pogodba pravilno ureja odpuskanje in novo sprejemanje delavcev. Doseglo se je, da plačuje prispevke za OUZD in vse davke v celoti tvrdka. S pogodbo je zajamčena vsa zakonita zaščita delavstva, ki se sicer tako rada prezre.

Vir: Naš list, 7, 1936, št. 8.

Janez Vrečar je kipe in rezbarske detajle izdeloval sam, ostalo mizarsko delo pa je prepustil pomočnikom in vajencem. Izdelal je kip sv. Florijana za Vzajemno zavarovalnico v Ljubljani. Arhitekt Plečnik je izrisal načrte za oltarje, kapele, v Vrečarjevi delavnici pa so jih uresničili v lesu; naj omenim samo oltar v Metliki, krstilnica v Stranjah, lesen okvir za Plečnikovo cerkev v Bogojini, oprema za kapelo na Golniku, kor v cerkvi v Domžalah in zahtevna oprema za kraljevi dvorec v Beogradu.

Ko je bil okvir izdelan, so ga morali razrezati na več delov, da so ga lahko spravili iz hiše na Kolodvorski in ga prepeljali v Bogojino (Matjaž Brojan, iz predstavitve Janeza Vrečarja, na njemu posvečeni razstavi na Menačenkovi domačiji, april 2017).

Plečnik je spoštoval celo grče v lesu, češ da so to umetnine božjega stvarstva (Matjaž Brojan, 2017).

Otrok sem še bil, ko sem lahko mnogokrat videl na poti od kolodvora, rekli smo mu štacijon, prihajati drobcenega človeka v črnem plaščku z nenavadnim pokrivalom: črnim cilindrom, tedaj, v začetki petdesetih let ga nihče v javnosti

ni več nosil, pa še ta cilindar je imel na vrhu za cilindar neobičajno okrogolino. Pod tem, za vse nas čudnim klobukom, je bil asketski obraz, z belo, najprej zafrknjeno bradico, ki je poudarjala ponotranjenost zamišljenega prišleka, ki se je tedaj že opiral na palico. Na poti k Vrečarju je bil, kjer mu je naročil različna rezbarska dela. Jože Plečnik je to bil (Matjaž Brojan, 2017).

Poleg izdelovanja kipov in drugih rezbarskih stvaritev so opravljali tudi restavratorska dela. Vrečar je sodeloval z moravškim rojakom Tinetom Kosom, ta je iz njegove delavnice dobival les za kipe, enako tudi Vrečarjev domžalski prijatelj, kipar Peter Laboda.

Bombardiranje domžalske železniške postaje leta 1945 je močno poškodovalo tudi pročelje Vrečarjeve hiše, a ga je obnovil sam, skupaj z vajenci.

Med leti 1951 in 1953 je skupaj z drugimi domžalskimi obrtniki sodeloval pri gradnji Domžalskega doma na Veliki planini (Rus Krušelj, 2017, str. 4).

Brojanov (neobjavljen) zapis:

Ko je zvedel (Vrečar, op. B. B.), da sta se v kateri družini z veliko otroki zakonca hudo sprla in je grozilo, da se razideta ali celo, da eden od zakoncev pusti družino in otroke, se je podal v tako hišo in tam zastavil svoje pravno dejanje. Zakonca v razhajanju je skušal ozavestiti, kaj bi njun razkol pomenil za otroke in naj ne mislita najprej nase, ampak nanje. Pravijo, da je s svojimi lepimi dejanji rešil kar nekaj zakonov razpada.

Janez-Ivan Vrečar je umrl 10. decembra 1959 v Domžalah. Od najbližjih so ga na zadnji poti spremljali žena Ana, štiri sestre in dva brata.

Žena Ana je po Janezovi smrti predala obrt Ivanu Ostrcu iz Veržeja in njegova mizarska delavnica je na istem mestu obratovala do mojstrove upokojitve, leta 2000 (Rus Krušelj, 2017, str. 4).

USPEŠEN GOSPODAR, SPREten POLITIK, USPEŠEN ŽUPAN

Janez Vrečar se je v zgodovino zapisal kot zelo sposoben gospodarstvenik in spreten politik. Že leta 1924 je bil član Obrtno-gospodarske skupine, ki je skupaj s takratnimi domžalskimi političnimi strankami poslala v Beograd vlogo za povišanje Domžal v trg.

V letih 1926–1929 je sodeloval pri gradnji Godbenega doma in vodil tudi pripravljalni odbor za njegov slovesen prevzem in odprtje.

Skladatelj Emil Adamič je imel slavnostni govor o pomenu glasbe in doma, ki se ima sedaj kot prvi Godbeni dom v celi državi postaviti (Bernik, Franc, 1939, Zgodovina fare Domžale, Samozaložba, str. 205).

Ljubljanski oblastni odbor je leta 1927 imenoval Janeza Vrečarja za člana cestnega okrajnega odbora Kamnik, s pristojnostjo tudi na območju Domžal, v tistem času se je tudi zelo prizadeval za postavitev radijskega oddajnika v Domžalah. Aktivno je deloval v športnem društvu Disk.

Na volitvah leta 1927 je bil izvoljen v občinski odbor kot predsednik krajevnega odbora Slovenske ljudske stranke (SLS), vendar je bil zaradi strankarskih sporov tistega časa večkrat razrešen, po vstopu SLS v vlado, pa je bil avgusta leta 1936 izvoljen za župana, na tej funkciji je bil do aprila leta 1939. Tisto leto je prejel odlikovanje red sv. Save 5. stopnje (Slovenec, 62, 1939, št. 207). Opravljal je tudi funkcijo predsednika Jugoslovanske radikalne zajednice Domžale, tej se je pridružila SLS.

Janez Vrečar je v času županovanja zelo veliko prispeval k razvoju Domžal. Naj omenim samo najvažnejše projekte: celovito urejanje ulic in cest, označitev z enotnimi napisnimi tablicami, tudi stavb, postavitev javne električne razsvetljave, urejanje kanalizacije, gradnja stanovanjskih hiš, izpeljal pa je tudi priprave za gradnjo zaklonišč (Rus Krušelj, 2017, str. 8).

Janez Vrečar se je v zgodovino Domžal še posebej zapisal z ustanovitvijo državne meščanske šole. Za to se je prizadeval celo desetletje, od leta 1928, ko je prevzel vodenje pripravljalnega odbora, uspel pa je šele leta 1938.

Ko pa je prišel na krmilo občine, jo je z izredno energijo kar naenkrat uresničil in otvoril. (Bernik, Franc, 1939, str. 157).

Meščanske šole so imele status nižje srednje šole, šolanje je bilo brezplačno. Pogoj za vpis na tako šolo je bil dokončan 4. razred osnovne šole (Zakon o meščanskih šolah, 1932).

Občina Domžale je od Kreditnega zavoda odkupila poslopje nekdanjega slamnikarskega podjetja na Ljubljanski cesti ob gostilni Keber in ga temeljito prenovila.

Oktobra 1938 se je začel pouk za tri oddelke prvega letnika; v vsakem oddelku je bilo 42 učencev in učenk, Moravčanov ni bilo med njimi, čeprav so bile med občinami, ki finančno vzdržujejo novo šolo, imenovane tudi Moravče, res pa je, da je vsaka občina prispevala sorazmeren delež glede na število njenih učencev.

Janezu Vrečarju bi naredili krivico, če bi v njegov lik župana postavili samo na piedestal zaslug, ki jih je imel pri razvoju občine kot take, njene infrastrukture, šolstva, kulture. Čutil je namreč izjemno moralno obvezo do ljudi, posameznikov, njihovih težav, če je zanje zvedel, je skušal pomagati.

Janezova naslikana dopisnica iz Črne gore.

Vir: Rus Krušelj, 2017, str. 2

VREČARJEVA

KULTURNA

POT

Janez Vrečar je bil izjemno nadarjen človek. Ni bil samo zelo sposoben gospodar, obrtnik in župan, ampak je imel tudi močan čut za kulturo in osebni dar umetniškega izražanja. Bil je pevec, igralec, režiser, nastopal je celo v ljubljanski operi. Leta 1924 so ustanovili Pevsko društvo Domžale, bil je član pripravljalnega odbora in nato član – blagajnik društva.

Kot igralca ga srečamo pri domžalskem prosvetnem društvu, kot igralca in režiserja pa na predstavah Združenja obrtnih mojstrov.

Slovenec, 59, 1931, št. 61

Prosveta. Obrtni mojstri iz Domžal uprizore danes ob 4 popoldne v Godbenem domu v prid Godbenega in Dobrodelnega doma veseloigro v 6 slikah »Okrog zemlje v 80 dneh«. Režijo vodi g. Janez Vrečar. Pri predstavi sodeluje orkester Domžalske godbe. Vabljeni!

Janez Vrečar je bil risar in slikar. Ženi je pošiljal lepe razglednice, ki jih je sam narisal, že kot vojak na balkanskem bojišču med prvo svetovno vojno.

Kasneje je z ogljem in kredo risal portrete, ki so verjetno nastali kot študije za slike, slikal je z oljem na platno (Rus Krušelj, 2017, str. 2).

Malokdo v sebi nosi toliko vsestranske nadarjenosti, kot jih je Janez Vrečar. Bil je ročno spreten, likovno ustvarjalen, podjeten, komunikativen, k akciji orientiran, z močnimi moralnimi načeli. Bil je dober politik in odličen govorec. Prijateljaval je z mnogimi, bil je razgledan, po svojem delu poznan in spoštovan (Rus Krušelj, 2017, str. 8).

Viri so na voljo v uredništvu.

Razprodaja v župnišču v Pečah pri Moravčah. Prodali se bodo konji, goveja živina, svinja s prasci, pohištvo, tokovec, staro vino in blago za obleko. Kupci naj se oglašajo do novega leta 1919.

Zapise in zanimivosti
iz Moravške zgodovine
zbira in ureja
g. Bogomil Brvar

Bela žena z rdečo ruto

Moravče, 21. decembra.

Molk, ki je nastal po zadnjih občinskih volitvah, je pretrgala novica o veliki beli ženi, ki se je začela ponoči prikazovati. Najprej se je pojavila na promenadni Zaloški cesti blizu graščine in zbujala spomine na čase, ko so naši predniki še verovali v strahove. Stari ljudje vedo še danes povedati o ognjenih kočijah in nočnem peketanju konjskih kopit: voznik je pokal z bičem, da je odmevalo daleč na okoli. Tudi ponosne grajske gospe s šumečimi črnimi krili so srečavali; mlajši rod pa je dočakal belo ženo z rdečo ruto. Pozno ponoči se je nedavno pridružila nekemu možu, katerega je spremila do njegovega doma. Vprašal jo je, kdo je in kaj bi rada, pa ni bilo odgovora. Ko je mož utihnil, je začela tiho ječati. Zunaj pred hišo se je nekam izgubila, a je pozneje spet pogledala skozi okno. Videli so jo tudi drugi — tako ponoči ob uri duhov, kakor tudi zvečer o mraku in zjutraj, sedečo pod kozolcem ob Zaloški cesti. Tam jo je videl neki deček, ko je šel v cerkev, pa se ni upal dalje. Na Trznu je sledila dobri Korunovi materi, a ceste pod Sotesko je spretno izgubila v jarek, celo na obzidju pokopališča so jo menda opazili. V neki moravški kuhinji je več noči nekam čudno rožljalo; pri štedilniku je nekaj premetavalo železne obročke kakor nekaj spomin, ki je pomenil smrt ali kako drugo nesrečo. — Zdaj je zagonetno rožljanje menda že pojasnjeno: razkrita pa je tudi bela žena v pomirjenju onim, ki še verujejo v strahove.

Skrivnostna žena pred 122. leti
(Slovenec, 27, 1899, št. 276)

Razprodaja v župnišču v Pečah
pred 103. leti
(Slovenec, 46, 1918, št. 293)

S ciganom ni dobro menjati konja

Moravče, 4. decembra.

Cigani so za naše kraje zmeraj hujša nadloga. Na videz se sicer ukvarjajo s kakim poslom, poglavito pa jim je tatvina in sleparstvo. Tako se je nedavno ustavil neki cigan v peški okolici, kjer je shranil voziček, s konjem pa je odjezdil dalje. Ker med potjo ni našel kupca, ga je gnal na sejem, ki je bil takrat v Šoštanju. Tam ga je zamenjal in dobil povrh še 200 din. Zadovoljna z zamenjavo sta odšla vsak s svojim konjem: mož domov proti Gornjem gradu cigan pa v moravško dolino, kjer je poskušal konja vnovič zamenjati. Posrečilo se mu je najti moža, ki mu je šel na lim. Posestniku Krulcu je konj ugajal ter se je začel pogajati. Pridal mu je 200 din, nakar je cigan izginil z njegovim konjem. Čez nekaj dni pa se je pričel pravcati lov za ciganom. Lastnik, kateremu je bil ukraden konj z vozičkom, je našel svojega konja v Gornjem gradu. Gospodar, ki ga je moral seveda vrniti, pa je izsledil svojega v Zalogu pri Moravčah. Krulc je ostal brez konja in prijavil zudevo orožnikom, obenem pa je začel tudi sam poizvedovati. Upati je, da bo imel pri iskanju srečo, kakor prejšnja gospodarja. Samo denarja, ki ga je dal ciganu, mu najbrž ne bo nihče povrnil.

Kupčije s ciganom pred 83. leti
(Slovenski dom, 3, 1938, št. 280)

— Iz Moravč se nam poroča:
V torek 8. t. m. se je vršil osnovalni

shod »Bralnega društva« v Moravčah. V odbor so voljeni: Ivan Rakovec iz Čednjic, predsednikom; Fran Orehek iz Moravč, podpredsednikom; Anton Uđakar iz Moravč, tajnikom; Lovro Uđakar iz Moravč, blagajnikom in Josip Šlibar iz Moravč, knjižničarjem. Odbornikom pa so voljeni: Fran Vesel iz Čednjice, Ivan Lavrač iz Moravč, Ivan Hušnikar iz Drtije in Jakob Cerar iz Drtije; namestnikom pa: Ign. Vehovec iz Trzna, Rudolf Bitter iz Moravč in Ignacij Bizilj iz Čednjic. — Društveni pevovodja je nadužitelj g. Janko Toman. — Razvija se vse počasi, a naravnim potom. Vse nam obeta boljše dnove bližnje prihodnosti!

Bralno društvo v Moravčah pred 118. leti
(Slovenski narod, 36, 1903, št. 286)

Pred Božičem spodbudne novice iz Evropskega parlamenta

BESEDILO: LJUDMILA NOVAK, poslanka EP

Evropski parlament je na novembrskem plenarnem zasedanju potrdil proračun Evropske unije za leto 2022, ki je za 480 milijonov evrov višji od izhodiščnega predloga Evropske komisije. V parlamentu smo ocenili, da v teh kriznih časih potrebujemo dodatna sredstva za reševanje zdravstvene krize, ki jo je povzročil virus Covid-19. Poleg tega smo tudi prepričani, da moramo več sredstev nameniti mladim in podnebnim ukrepom, zato smo s končnimi, višjimi postavkami v proračunu zadovoljni.

Zadnji podatki kažejo, da nova različica korona virusa še hitreje kroži med ljudmi, kar pomeni, da je cepivo, ki je varno in ga je v EU več kot dovolj, življenjskega pomena. Vsak pa se mora sam odločiti, komu najbolj zaupa in kako bo odgovorno poskrbel za svoje zdravje in večjo varnost nas vseh.

V jesenskem ciklusu plenarnih zasedanj je bilo pomembno tudi sprejetje nove kmetijske politike Evropske unije (EU). Spremenjena različica bo bolj zelena, pravičnejša, prilagodljivejša in preglednejša.

Na pogajanjih o svežnju zakonodajnih reform smo vztrajali, da bo za izvajanje reformirane Skupne kmetijske politike (SKP), ki bo začela veljati leta 2023, ključna krepitev biotske raznovrstnosti ter spoštovanje okoljske in podnebne zakonodaje in zavez EU.

Evropska komisija bo zato ocenila, ali so nacionalni strateški načrti SKP v skladu s temi zavezami, kmetje pa bodo morali izvajati podnebju in okolju prijazne prakse. Sprejete smernice zagotavljajo, da bodo najmanj 10 odstotkov neposrednih plačil dobile male in srednje kmetije, najmanj tri odstotke proračuna SKP pa mladi kmetje. Hkrati smo v Evropskem parlamentu vztrajali, da naj bo v primeru nestabilnosti cen ali trgov kmetom v državah članicah EU na voljo krizna rezerva z letnim proračunom v višini 450 milijonov evrov (v tekočih cenah).

Najlepša praznovanja so tista, ko doživljamo svoje bližnje in svet okrog sebe kot velik dar, ki nas osrečuje in nam daje moč za življenje. Naj bo vaš letošnji Božič še posebej lep in duhovno bogat. Naj vas napolni z novim upanjem in zaupanjem, da bomo premagali sedanje težave in se spet veselili številnih dobrin, ki smo jih deležni iz dneva v dan, pa jih premalokrat opazimo in cenimo.

Želim vam blagoslovljen Božič, ob dnevu slovenske samostojnosti in enotnosti pa hvaležno spominjanje velikega trenutka naše skupne odločitve za samostojno Slovenijo ter zdravo in uspešno novo leto.

Z optimizmom v leto 2022

BESEDILO: JANEZ VIDIC, Predsednik OO SLS Moravče

Pred nami je le še nekaj decembrskih dni. December je mesec, ki je znan kot veseli mesec; vsaj takšen naj bi bil. Naše življenje pa že drugo leto neusmiljeno kroji novi koronavirus oziroma bolezen, ki jo prinaša Covid-19. Pa vendar je zdaj že bolje, saj imamo možnost, da se cepimo in tako nam je omogočeno skoraj normalno življenje.

V teh časih je potrebno še bolj posvečati skrb starejšim in nemočnim, ljudem v stiski ter osamljenim. Obiščite ostarele, poklepetajte z njimi, naklonite jim nasmeh in toplo besedo. Vsi ljudje potrebujemo toplo besedo, osebno pozornost in topel nasmeh.

V mesecu decembru praznujemo **Božič**, praznik Jezusovega rojstva, ki naj vsem prinese veliko miru, upanja, svetlobe in veselja. V božični noči je božja ljubezen postala luč. Zdaj je naša naloga, da luč tiste noči nosimo naprej povsod, kamor nas vodi pot. Božični mir, veselje in zdravje naj nas spremljajo v **novem letu**, naj nam dajejo voljo in pogum za medsebojno razumevanje in dobra dela. Naj nam bo dano, da bomo znali poslušati drug drugega in tudi slišati drug drugega. Dobra dejanja naš čas plemenitijo in ob koncu leta se jih z veseljem spominjamo, saj več kot damo, lahko tudi več dobimo in več ustvarimo.

Tudi **ob dnevu samostojnosti in enotnosti** vsem izražamo iskrene čestitke, saj je to dan, na katerega smo upravičeno ponosni. Bodimo enako ponosni na vsa naša dejanja, ki so usmerjena v oblikovanje prijazne soseščine, vasi, občine in države!

OO SLS Moravče vsem občankam in občanom želi prijetne praznike, v novem letu pa boljše zdravstvene razmere in veliko uspehov.

Ostanimo zdravi!

**Vsem občankam in občanom
želimo vesele božične praznike
in srečno novo leto 2022,
predvsem pa obilo zdravja,
uspeha in miru.**

Neodvisna lista svetnikov
Stanislav Ravnikar, vodja liste

Spoštovane občanke in občani!

**Naj vam prihajajoči božično-novoletni
prazniki prinesejo veliko veselja in vas
novo leto obdari s srečo, zdravjem
ter zadovoljstvom!**

Svetniki Liste župana Martina Rebolja

Pisma bralcev

Rubrika *Pisma bralcev* je namenjena vsem, ki želite s predlogi, pobudami in kritičnim razmišljanjem izboljšati ali popestriti življenje v občini. Namenjena je tudi javnim vprašanjem občinski upravi, kadar gre za teme, zanimive za širši krog bralcev. Preko pisem bralcev lahko javno postavite vprašanja ali predloge glede samega časopisa. *Pisma bralcev* ne smejo biti žaljiva in zlonamerna. V kolikor gre za vprašanje, naslovljeno na javno osebo ali ustanovo, je objava omejena na dva zapisa z vsake strani na posamezno temo. Teksti naj praviloma ne presegajo 3500 znakov s presledki. *Pisem bralcev* ne lektoriramo in ne popravljamo slogovno. Opravimo samo osnovni pregled teksta in popravimo le tipkarske napake.

Zahvala županu spoštovanemu Milanu Balažicu

Danes sem si vzel pavico, da se Vam osebno zahvalim za vse postorjeno v vasi Selo pri Moravčah.

- Ureditev in asfaltiranje dveh cestnih odsekov v vasi.
- Odstranitev smreke in več let nedelovanja javne luči pri AP Selo ter potem tudi postavitve nove javne luči na tem mestu na visokem drogu.
- Postavitve prometnega znaka STOP na izvozu vaške poti v vasi pri Ravnikarju na glavno cesto Moravče-Želodnik.
- Postavitve nadstreška z klopjo na AP Selo pri Moravčah v smeri Moravč.
- Ukrepanje pri Direkciji za ceste, da so postavili veliki opozorilni prometni znak iz smeri Moravč

za nevarni odsek ceste proti Vrhpolju in tudi da so ob znaku za omejitev hitrosti 60 km/h zamenjali opozorilo 200 m z novo 500 m kot tudi postavili svetlobni elektronski prikazovalnik hitrosti.

- Rušenje obstoječega kamnitnega obcestnega zidu ter izdelava novega na JP 1074/6 k.o. Krašče in potem tudi nova odmera novonastale parcele in ureditve po novem stanju s strani geodetske uprave za vpis v ZK.

- Kot zadnje pa je bila izvedena obnova javne razsvetljave in po 30-ih letih so bili zamenjani nekatere drogov.

- In morda še kaj, kar mi ni poznano.

Ob vsem zapisanem pa Vam želim, da še nadalje prispevate k uresničenju projektov, ki so v pripravi.

Želim Vam srečno in tako kot do sedaj zdravo, uspešno krmarenje v letu 2022.

Lep pozdrav.

Iztok Cajhen

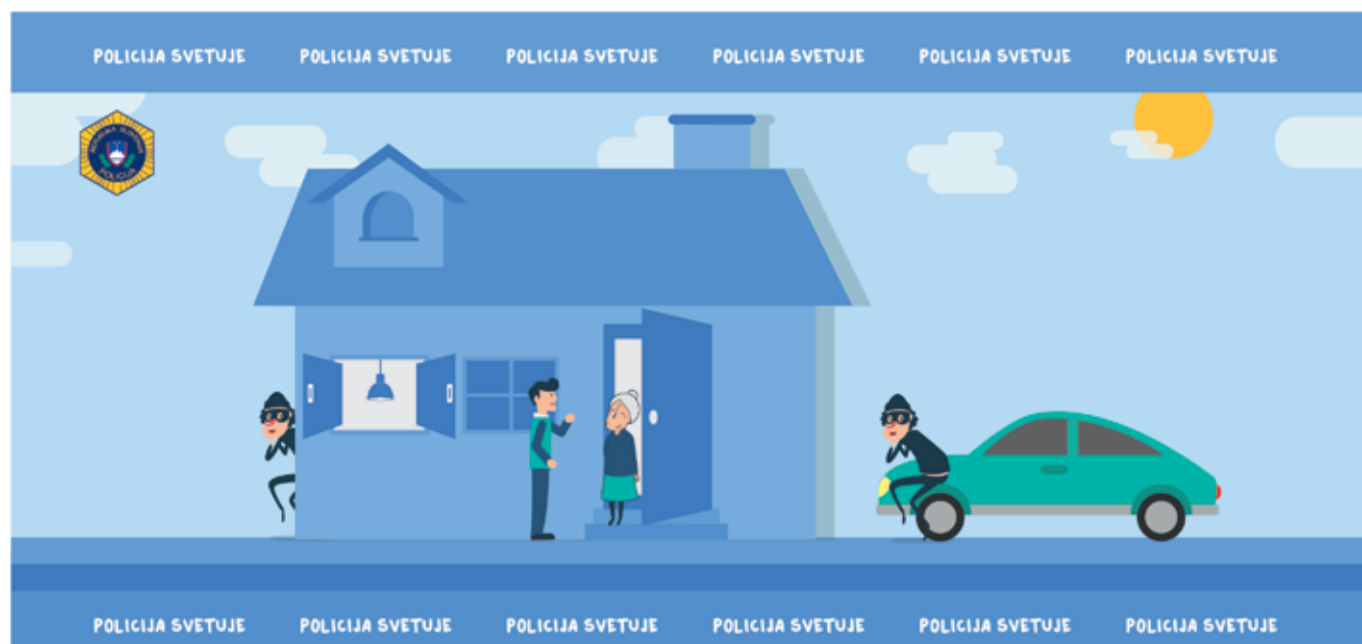
REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE
POLICIJA

Policisti opozarjamo na drzne tatvine v vaših domovih

Kako delujejo drzni tatovi?

- Žrtve so pogosto starejše osebe na osamljenih krajih, tatvine pa se največkrat zgodijo dopoldne.
- Tatovi delujejo v skupinah.
- Eden izmed tatov vas zamoti z raznimi pretvezami (sprašuje za pot; poizveduje, ali ste sami doma; pove, da je iz komunalnega ali telekomunikacijskega podjetja, elektropodjetja ipd. in da bo v okolici vašega doma napeljeval kable, kopal jarke; razlaga, da zbira staro železo; prosi za vodo ipd.) in poskuša zvabiti stran od doma.
- Drugi tatovi medtem vstopijo v vaš dom ter kradejo denar in vrednejše predmete.

Kako ukrepati, da ne postanete žrtev tatov?

- Bodite pozorni na sumljiva vozila in osebe v okolici svojega doma ter o tem obvestite policijo na telefonsko številko 113.
- Vedno zaklepajte vrata, zapirajte okna in doma ne hranite večjih vsot denarja.
- Neznancev ne spuščajte v svoj dom.
- Pogovor z njimi opravite na varni razdalji (skozi okno, z balkona ipd.).
- V pogovoru s sumljivimi osebami vzbudite prepričanje, da niste sami doma.
- Na pojav takšnih oseb opozorite sosede.
- Ko vas ni doma, imejte v hiši oziroma stanovanju prižgano luč in se dogovorite s sosedi, naj bodo pozorni tudi na vaš dom.

Kako ukrepati, če postanete žrtev tatov?

- Obvestite policijo na telefonsko številko 113.
- Zapomnite in zapišite si čim več podatkov o tatovih (opis zunanega videza, uporabljeno vozilo, smer odhoda ipd.).
- Do prihoda policistov ne hodite tam, kjer so se gibal tatovi, in ne premikajte predmetov, s katerimi so bili ti v stiku.

Spoštovane občanke in občani!

Tudi letošnji december je nekoliko drugačen, kot smo ga vajeni iz preteklih let. Da bi si vseeno pričarali nekaj prazničnega vzdušja, se bo morda kdo zatekel tudi k uporabi pirotehnik. V kolikor se uporabi pirotehnik ne želite odreči, vas pozivamo, da uporabljate le dovoljene izdelke in upoštevate navodila proizvajalca. Pomislite na svojo varnost, a tudi na druge, ki se jim pirotehnika ne zdi zabavna, jih spravlja v stres ali celo ogroža. Nekateri pirotehnični izdelki so na trgovskih policah sicer celo leto, prodaja ognjemetnih izdelkov F1 kategorije, katerih glavni učinek je pok (kot so tortne fontane, čudežne svečke, pasje bombice, pokajoče kroglice, iskrice), pa je fizičnim osebam vsako leto dovoljena samo od 19. do 31. decembra, njihova uporaba pa od 26. decembra do vključno 1. januarja. Vse, ki boste kupovali in uporabljali pirotehnične izdelke, pozivamo, da z zgledom pripomorete k njihovi varni uporabi. Kupujte le originalne izdelke in zgolj pri pooblaščenih trgovcih. **Pri tem bodite pozorni na oznako CE, ki zagotavlja, da proizvod izpolnjuje bistvene zahteve za varnost, zdravje in varovanje okolja, kot jih določa evropska regulativa.** Uporabljajte jih le v skladu z navodili proizvajalca. Pri uporabi ognjemetnih izdelkov ni prostora za

alkohol, droge, nepremišljenost in objestnost. Ognjemetne izdelke kategorije F1, katerih glavni učinek je pok, je prepovedano uporabljati v bližini bolnišnic, v strnjenih naseljih, stanovanjskih zgradbah in zaprtih prostorih, v prevoznih sredstvih potniškega prometa in na površinah, kjer potekajo javni shodi in javne prireditve.

Prodaja, posest in uporaba pirotehničnih izdelkov, kategorije F2 in F3, katerih glavni učinek je pok, je prepovedana. To so petarde različnih oblik in moči. Nepravilna ali objestna uporaba pirotehnik pa ni nevarna zgolj za uporabnika in mimoidoče, temveč pogosto povzroča škodo na bližnjih objektih.

Naj bo letošnji december v znamenju solidarnosti, ko potrebe drugih postavimo pred lastno željo po zabavi. Ne pozabite, da je iskra v očeh mnogo svetlejša od vsakega ognjemeta, zato bodite zvezde, pomislite na druge in ne mečite petard.

Želimo vam vesele in varne praznike!

**SKUPAJ ZA VARNOST.
VAŠA POLICIJA**

*Želimo vam toplino šala,
spletenega z ljubeznijo,
mekkobo ročno narejenih
punčk iz cunj,
povezanost z drugimi,
kot so prepletene šibe košare,
in čarobnost čipke,
ki so jo naredile nežne roke.*

*Želimo vam vse, kar sami
želite svojim najljubšim!*

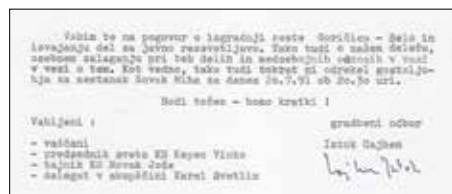
Rokodelke in rokodelci

Skupaj ustvarjamo že 25 let.

Selo pri Moravčah – spomini na lepe čase

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: IZTOK CAJHEN

Na obvestilo, 16. 9. 1990, so se nekateri, kot se da videti na fotografiji, odzvali že pred napovedano uro, nakar so se jim pridružili v večini tudi ostali vaščani. Tako je bilo tudi na dan, 20. 7. 1991, kar je razvidno v prilogi, ko je bil takrat že položen asfalt, kljub temu da smo pred tem že razmišljali, da se to kaj kmalu ne bo zgodilo. Vojna v Sloveniji je vsa dela ustavila in tako še danes velja zahvala za vsa izvedena dela takrat.

Dešenski parkljni

BESEDILO in FOTO.: IRENA ROTAR

Tudi letos so nas obiskali parkljni in tudi Miklavž. Čeprav na varni razdalji, smo vendarle obdržali tradicijo.

»Kaj nam pa morejo, če smo vesel ...«

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: ANICA JUSTINEK

Tako je zazvenela uvodna skladba citrark in kitaristov Društva Lipa Domžale v dneh okoli veselega martinovanja (op. ko je bilo to iz znanih razlogov še dovoljeno) v KD Črnuče pod vodstvom prof. Damjane Praprotnik. S svojim polurnim repertoarjem veselih ljudskih in narodnih ter ponarodelih skladb, ob katerih smo tudi zapele, smo dopolnile program organizatorja prireditve KUD Svoboda Črnuče. Pod vodstvom zborovodje Marka Tirana je nastopil še Mešani pevski zbor Medis Črnuče in v okviru tega zbora še ženski pevski zbor. Naša kolegica Martina Podobnik je zapela z obema zboroma, citrala z nami in s kolegico Ivi zapela solo ob spremljavi citrark in kitaristov. Lahko bi rekli, da je bil njen večer, saj je nastopila v vseh točkah programa.

Program smo zaključili s skladbo Mi se imamo radi, ob kateri je s petjem občinstva zadonela vsa dvorana in si z močnim ploskanjem izborila, da smo zaigrali še dodatno skladbo, ki jo imamo pogosto »v rezervi«.

Citrarke in kitaristi po več ur v tednu vadimo doma in nato še skupaj z našo Damjano v prostorih Lipe. Ni vedno lahko, a nas motivira in spodbuja bučno ploskanje poslušalcev, dobra volja, ki jo vedno ima na zalogi vsaj nekdo od nas, ter tople nevidne vezi prijateljstva, ki so se skozi leta skupnega dela spletle med nami.

Miklavžev večer otrok iz rejniških družin in Rotary cluba Domžale

BESEDILO: MARTA TOMEČ, FOTOGRAFIJE: MARTA TOMEČ IN DRUGI

V letošnjem prazničnem decembru je sv. Miklavž med prvimi, to je v četrtek, 2. decembra 2021, ob 17. uri obiskal vse otroke iz družin, ki izvajajo rejniško dejavnost. Tako kot lansko leto preko aplikacije zoom, ker je v teh časih to bolj varno za vse. Prišel je v spremstvu angelov in snežink. Z nami so bile družine iz Rotary cluba Domžale, s katerimi že vse od leta 1997 skupaj pričakamo tega dobrega moža.

Otroke je spodbudil k razmišljanju o pomoči drug drugemu, prijateljstvu, naravi in skrbi zanjo, jih spraševal, ali pazijo na ločevanje odpadkov, varčujejo z vodo, hodijo peš in v zlato knjigo zapisal vse, kar dobrega storijo za naravo in vsa živa bitja. Vsem 110 otrokom je prinesel lepa darila, vsaki družini pa steklenico za vodo, ki nadomešča plastenke in prispeva k varovanju narave. Otroci so sodelovali s pesmicami in mu obljubili, da bodo med letom še bolj skrbni v odnosu do narave, soljudi in sodelovali v Miklavževem natečaju za naj risbico na temo Prijatelji narave. Ta bo potekal do konca decembra 2021, organizirana bo likovna razstava, deset najboljših pa nagrajenih s posebnim izletom.

Za ta lep, čarobni večer hvala vsem Miklavževim pomočnicam in pomočnikom v Rotary klubu Domžale, še posebej Martini Oražem, ki je bila njegova desna roka.

*Je čas, ki da,
je čas, ki vzame,
je čas, ki celi rane.
In je čas, ki nikdar ne mine,
ko zasanjaš se v spomine.*

V spomin

23. novembra je minilo leto dni,
odkar si za vedno odšla – žena, mami, mama

Antonija Klopčič

S PLESA.

Iskrena hvala vsem, ki jo ohranjate v lepem spominu
in postojite ob njenem grobu.

Vsi njeni

*Če ti preostane samo še en dih,
ga porabi za to, da rečeš hvala.
(Pam Brown)*

Zahvala

Svojo življenjsko pot je v 82. letu starosti
sklenil naš dragi mož, oče, dedek in pradedek

Janez Cerar

IZ MORAVČ, DETELOVA CESTA.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem
za izrečena sožalja, podarjene sveče, svete maše in darove.

Zahvaljujemo se gospodu župniku Kancijanu Čižmanu,
pevcem Peškega okteta in pogrebni službi Vrbančič.

Hvala Bredi, za vse!

Vsi njegovi

*Srce je omagalo,
dih je zastal,
a nanjo spomin bo
za večno ostal.*

Zahvala

Svojo življenjsko pot je v 92. letu sklenila
naša draga mama, babi, prababi

Rafaela Cerar,

PO DOMAČE KLEMENOVA MAMA IZ VINJ PRI MORAVČAH.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem
za iskreno izrečena sožalja, podarjeno cvetje, sveče in darove za cerkev.

Zahvaljujemo se tudi župniku Kancijanu Čižmanu za lepo opravljen
pogreb in sveto mašo ter pogrebni službi Vrbančič.

Hvala vsem, ki ste našo mamo pospremili na njeni zadnji poti.

Vsi njeni

*Srce je omagalo,
tvoj dih je zastal,
spomin nate pa bo večno
v naših srcih ostal.*

Zahvala

V 85. letu se je tiho poslovil od nas dragi mož,
ati, ata, pradedek, tast, brat, stric in svak

Janez Urbanija,

VRBANOV IVAN IZ ZALOGA PRI MORAVČAH.

Želimo se iskreno zahvaliti vsem našim sorodnikom, sosedom,
prijateljem, sodelavcem, njegovim nekdanjim sodelavcem in znancem
za izrečena sožalja, besede tolažbe, darove za svete maše in cerkev,
za darovane sveče in ostale darove.

Zahvala zdravstvenemu osebju ZD Moravče za pomoč na domu.
Zahvaljujemo se gospodu župniku Kancijanu Čižmanu za lepo slovo
od našega dragega ata, hvala tudi pogrebni službi Vrbančič in pevcem
za ganljivo zapete pesmi, cvetličarni Gabi za lepe cvetne aranžmaje.

Iskrena hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti,
ga ohranjate v lepem spominu in se ga spomnite v molitvi.

Počivaj v miru dragi naš ata, pogrešamo te.

Žalujemo vsi njegovi.

Božič.
To je noč sijajne Luči,
ki je iz jasli zasijala v mrak.
V svetlobi dneva,
v objemu miru,
z roko v roki,
se človek vrača domov.

Blagoslovljene božične praznike
ter zdravo in srečno novo leto 2022,
polno zdravja za sožitje,
miru za ustvarjalnost in
strpnosti za sodelovanje,

vam želi KID LIMBAR MORAVČE

VOŠČILO KRAJANOV TUŠTANJA 2022

Tyždan
Tuštanja
2022

So poti, ki vodijo v nove kraje,
so poti, na katerih se marsikaj doživi,
so poti, ki vodijo v nova spoznanja
in so poti, ki vodijo v srca ljudi.

**Veseli božič in v novem letu 2022
obilo zdravja, miru in osebne sreče.**

Društvo krajanov naselij Spodnjega in Zgornjega Tuštanja

Naj bo leto razsvetljeno,
naj bo iskric sto in sto,
naj vse želje pot uzrejo - da se uresničijo!

Naj bo vsak dan praznik!
Naj bo vsak praznik vreden praznovanja!
Naj bo vsako praznovanje zares posebno!

Prijetne praznike vam želi
Planinsko društvo Moravče

Kulturno in športno
društvo Peče
želi vsem članom, podpornikom
ter ljubiteljem športa in kulture

Veselo, zdravo,
aktivno in
ustvarjalno novo
leto 2022!

Srečno!

Gasilska zveza Moravče
želi vsem gasilcem, gasilkam
in ostalim občanom

*Srečno, varno in
zdravo novo leto
2022*

Vse dobre knjige imajo nekaj skupnega
– so bolj resnične,
kot če bi se dejansko zgodile.
(Ernest Hemingway)

Vsaka knjiga je posebno potovanje.
Je polna poti, ki vodijo v nove kraje,
poti na katerih se marsikaj doživi,
poti, ki vodijo v nova spoznanja
in poti, ki vodijo v srca ljudi.

Želimo vam vesel Božič
in predvsem zdravo leto 2022.
Naj vas vsaka prebrana knjiga
ponese na nove poti
in vznemirljiva potovanja.

Knjižnica Daneta Zajca

Veliko sreče in lepih sanj,
naj vam prinese božični dan.
Novo leto naj zaživi brez
solza in skrbi.

Vse kar upate naj se vam izpolni,
vse kar iščete, na se vam odkrije,
vse kar v srcu čutite,
naj vam v osebno srečo zlije.
Vesel božič in srečno novo leto
vam želimo

Moravške Lilije

Društvo krajanov Češnjic
vam želi

*Srečno
2022*

V božičnem času vam želimo veliko miru in
hvaležnosti,
v prihajajočem letu pa obilo zdravja,
uspehov in zadovoljstva.

Hkrati pa se vam zahvaljujemo za podporo
in sodelovanje pri projektih v letu 2021.

"Kar bomo sejali, to bomo želi."
(ljudska modrost)

Naj bo leto 2022 posejano
z **lepimi dejanji, dobrimi
mislimi in modrimi
odločitvami** za lepo,
mirno in zeleno
prihodnost.

V skrbi za čisto okolje z
vami čisto vsak dan.

PRODNIK
javno komunalno podjetje

DARILA IZ KMETIJSKE ZALOŽBE

**PODARITE NAROČNINO NA
KMETOVALCA ALI DROBNICO.**

Naročnina je lepo darilo, ki bo
obdarovanca razveseljevalo vse leto.
Ob naročilu prejmete tudi majico.

Letna naročnina na Kmetovalca je 70 evrov, na Drobnico pa 34 evrov.
DDV je všteti v ceno.

Za več informacij pokličite na tel. št. **05 90 10 576.**

**VAŠE BLIŽNJE LAHKO RAZVESELITE Z NAKUPOM
KNJIG IZ KMETIJSKE ZALOŽBE.**

Več o knjigah najdete na spletni strani
www.kmetijska-zalozba.si.

Kmetijska založba d.o.o.
Stari trg 278, 2380 Slovenj Gradec
T: 05 90 10 576, GSM: 031 627 496

ŠKTD BICIKL ŽELI

VSEM SVOJIM ČLANOM IN OSTALIM
OBČANOM OBČINE MORAVČE
TER NJIHOVIM DRUŽINAM
VESEL IN MIREN BOŽIČ TER VSE
DOBRO V PRIHAJAJOČEM LETU
2022.

Veseli Božič
IN
SREČNO V LETU
2022!

Veliko sreče in lepih sanj,
naj vam prinese božični dan.
Novo leto naj zaživi
brez solza in skrbi.

Vse kar upate naj se vam izpolni,
vse kar iščete, naj se vam odkrije,
vse kar v srcu čutite,
naj se vam v osebno srečo zlije.

Veseli Božič in vse dobro
v letu 2022 Vam želi
**Društvo podeželske mladine
Moravče.**

V novem letu vabimo tudi nove člane,
da se nam pridružite.
Pokličite nas na telefon številka
031 264 294.

Vsem članom društva in vsem občanom želimo vesele božične praznike in srečno, zdravo ter zadovoljstva polno novo leto 2022.

Hvala vsem, ki z zasaditvijo medonosnih rastlin skrbite za ohranjanje čebel v Moravški dolini in kupujete medene izdelke lokalnih čebelarjev.

NAJ MEDI!

Čebelarstvo društvo Moravče

Novo leto je prazen list v knjigi časa.

Mavrično ga obarvajte z ljubeznijo,

Turistično

posujte z zlatim prahom upanja

društvo

in ga okrasite z veseljem ob uspehih

Moravče

na vseh vaših poteh.

Želimo vam lep Božič in veselo

slovo od starega leta.

Sreča

*je čudežni prah,
ki ga narava iz svojih
angelskih rok strese v naše
naročje, da ga čuvamo in
negujemo z medsebojno toplino
in razumevanjem ter s prijateljsko iskrenostjo.*

*Veliko takega čudežnega prahu vam želimo,
da z njim premostili boste vse kar je sicer za vas predaleč.*

Kulturno Društvo Tine Kos Moravče

**Kulturno
umetniško
društvo
Vrhpolje**

*V trenutkih, ko se staro leto poslavlja
in se misli usmerijo v prihajajoče,
se zavemo, da so vse poti odprte
za nove upe, želje in velike načrte.
Vsem občankam in občanom
želimo mnogo uspehov
in zadovoljstva pri uresničevanju želja.
Lep božič in srečno 2022!*

**Kulturno
umetniško
društvo
Vrhpolje**

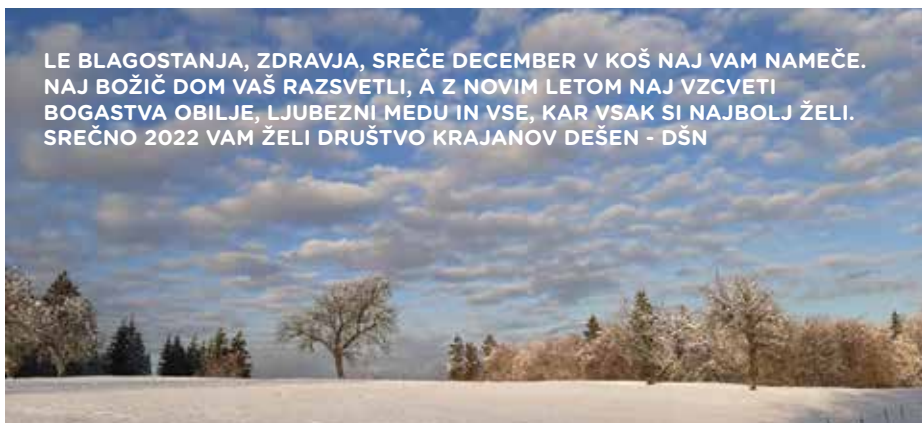
Skavti vsako srečanje pričnemo z molitvijo in prosimo Boga, da nam pomaga in nas varuje.

Ker želimo, da bi Bog tudi vas varoval in vam pomagal v prihajajočem letu 2022, vam izrekamo svoj blagoslov. Ob tem vam želimo, da bi v prihajajočih prazničnih dneh obudili najlepše spomine, ki bi vam pogreli srce in bi jih podelili s svojimi najbližjimi; da bi v vsakem dnevu vsaj enkrat na svoj obraz priklicali nasmeh ter da bi se vaše srce napolnilo s toplino in mirom, ki ga prinaša rojstvo Božjega deteta. Ne bi bili skavti, če vam ne bi zaželeli, da bi: kot pravi volkovi imeli vedno "Dober lov!" predvsem na zadane cilje, kot najboljši izvidniki bili "Vedno pripravljeni!" (sprejeti nove izzive ali se podati v pustolovščino), kot popotniki po širnih deželah imeli "Srečno pot!", kot ljudje velikega srca "Kar najbolje bili pripravljeni služiti!" drugim in za druge.

Vaši Moravški skavti

LE BLAGOSTANJA, ZDRAVJA, SREČE DECEMBER V KOŠ NAJ VAM NAMEČE. NAJ BOŽIČ DOM VAŠ RAZSVETLI, A Z NOVIM LETOM NAJ VZCVETI BOGASTVA OBILJE, LJUBEZNI MEDU IN VSE, KAR VSAK SI NAJBOLJ ŽELI. SREČNO 2022 VAM ŽELI DRUŠTVO KRAJANOV DEŠEN - DŠN

Spoštovane občanke in občani!

Blagoslovljene božične praznike vam želimo, v prihajajočem letu pa zdravja, zadovoljstva in uspehov vsepovsod. Pa tistega pravega miru in sreče, ki pridejo šele s tem, ko znamo prisluhniti drug drugemu ter s sodelovanjem in z dobrimi dejanji pomagamo in lepšamo trenutke ljudem okoli nas.

Praznične dni si lahko polepšate tudi z ogledom letošnje malo drugačne prireditve Pohod po nagelj iz kavča, ki smo jo pripravili za vas in jo najdete na spletnih straneh.

Obenem pa se zahvaljujemo vsem, ki nas podpirate tako ali drugače.

Naj bo prihajajoče leto polno lepih trenutkov in naj mir božične noči polni srca ljudi vse dni v novem letu.

*Moravški godbeniki
vsem občankam
in občanom
želimo srečno
in zdravo 2022!*

Vabilo – študijski krožek računalništva

Društvo Lipa Domžale bo v januarju organiziralo 40-urni študijski krožek računalništva.

Vabimo vse, ki želite pridobiti nova znanja ali jih dodatno nadgraditi s področja računalništva, da se do 28. decembra 2021 prijavite v tajništvo društva ali po elektronski pošti lipa.domzale@t-2.net.

Društvo Lipa Domžale

Voščimo lepe božično-novoletne praznike, zdravja in miru!

**Združenje borcev
za vrednote
NOB Moravče**

Predsednik
Martin
Rebolj

Naj vam božično-novoletni prazniki prinesejo zdravje, veliko ljubezni in razumevanja, miru, toplino in sreče!

Društvo upokojencev Moravče

Uspešno novo leto 2022 vam želimo gasilci in gasilke

Prostovoljno gasilsko društvo Vrhpolje pri Moravčah želi svojim članom in vsem občanom občine Moravče mirne in blagoslovljene božične praznike ter sreče, zdravja in veselja v novem letu 2022.

**PGD Vrhpolje
pri Moravčah**

www.mestnelekarne.si

MESTNE LEKARNE
Z zaupanjem

“ Naj vam leto
2022 prinese
čim več veselja,
sreče in zdravja
– še posebej pri
zdravju pa vam
bomo ob strani
stali tudi mi.

Tanja Martinjak Podgoršek,
mag. farm., Lekarna Moravče

Dežurne lekarne od 1. 1. do 31. 12. 2021:

Lekarna Kamnik, Šutna 7, 1240 Kamnik, T: (01) 777 0 188 | sob, ned in prazniki: 17.00 – 20.00

Lekarna Domžale, Ljubljanska 72, 1230 Domžale, T: (01) 777 0 253 | ned in prazniki: 9.00 – 12.00

Lekarna Nova Litija, Partizanska pot 8b, 1270 Litija, T: (01) 777 02 41 | ned in prazniki: 9.00 – 12.00

Lekarna Litija
Trg svobode 1, 1270 Litija
T: (01) 777 02 36

Lekarna Mengeš
Zoranina 3, 1234 Mengeš
T: (01) 777 02 25

Lekarna Novi trg
Novi trg 26, 1240 Kamnik
T: (01) 777 02 22

Lekarna Radomlje
Cesta borcev 5/a, 1235 Radomlje
T: (01) 777 02 31

Lekarna Moravče
Trg svobode 2, 1251 Moravče
T: (01) 777 02 45

Lekarna Duplica
Jakopičeva 21, 1241 Kamnik
T: (01) 777 02 56

IN IMAGE

350 let Lukovega mlina v Vinjah

BESEDILO in FOTOGRAFIJA: OBČINSKA UPRAVA

V petek, 10. decembra 2021, je dr. Milan Balažič odkril obeležje v čast 350-letnice Lukovega mlina v Vinjah. Ta je eden najstarejših in tudi dobro ohranjenih od vseh 45 mlinov, ki so nekoč mleli v Moravški dolini. Prvi zapis o mlinu najdemo leta 1671. Mlin je prehajal iz roda v rod družine Pergar. Ustno izročilo pravi, da je bil Pergar avstrijski oficir, drugače pa sudetski Nemec (današnja Češka). Ko je šel nekoč z družino na počitnice na Moravsko, se je sin navdušil nad mlinarstvom. Posebej mu je bilo všeč, ker je bil mlinar bel, kar je pomenilo čisto delo. Odločil se je, da bo postal mlinar. Lukov mlin je spadal med bolj imenitne mline, saj je bil zidan in je imel kritino iz skril. Imel je 5 nadvodnih koles z žlebovi in korci. Med razmahom lesarske industrije so podjetni Pergarji dodali še žago malo nižje ob mlinu, kjer je še danes. Župan je v svojem nagovoru poudaril predanost Občine ohranjanju znamenite dediščine Moravške doline. Odkritja spominske

table so se udeležili varuh pravic občanov Stanislav Ravnikar in nekateri občinski svetniki, obeležje pa je blagoslovil diakon Janez Pavel Šuštar. Po odkritju so se navzoči v skladu z navodili NIJZ zadržali na krajšem druženju.

Partizanski spomeniki in obeležja na Moravškem

BESEDILO: STANISLAV RAVNIKAR, FOTOGRAFIJA: mag. BLAŽ SLAPAR

K pisanju tega prispevka me je spodbudil zapis gospe Rebolj o slabem stanju spomenika NOB na Vrhpoljah. V naši občini imamo 16 obeležij, ki nas spominjajo na čas NOB in na dogodke in trpljenje naših ljudi med vojno. V Moravčah in okolici so živeli zavedni Slovenci, ki se niso uдинjali okupatorju, zato je okupator ostro odgovoril na upor s streljanjem talcev, izseljevanjem naših občanov v nemška in italijanska taborišča ter požigom celih vasi. Že pred vojno je bilo pestro dogajanje na Moravškem, potekale so partijske konference predvojnih komunistov, prav tako tudi med vojno. Na našem območju so se zadrževale razne partizanske enote, najpomembnejša je bila Šlandrova bigada, ki se je na Limbarski gori tudi preoblikovala pred odhodom na Dolenjsko.

Na dogajanje v Moravški dolini je okupator odgovoril s streljanjem talcev v Moravčah in na Plesu. Tu so potekali tudi ostri boji z okupatorjem, najprej na Mohorju že leta 1941 ter kasneje na Murovcu in ostalih krajih naše občine. O pogumu naših borcev priča tudi dejstvo, da so bile Moravče osvobojene že v marcu 1944 in od takrat dalje okupator ni imel več stalne posadke v Moravčah, ampak si je upal vdreti na osvobojeno ozemlje, ko je zbral močne vojaške enote. Zaradi

upornosti in poguma ljudi so že med vojno imenovali Moravško dolino za "malo Rusijo", kar je pomenilo izredno pohvalo za naše pogumne občane. Na žalost pa so se tudi med zavednimi Moravčani našli izdajaci, ki so krivi za zverinski pokol borcev in aktivistov v gozdu nad Češnjicami na pragu svobode aprila 1945.

Naša obveza in dolžnost je, da skrbimo za partizanska obeležja, ki nas spominjajo na najbolj slavno obdobje naše zgodovine. Na občini smo se z županom dr. Milanom Balažicem dogovorili, da bomo vsako leto temeljito obnovili vsaj dve obeležji. Res pa je, da se zamujenega v preteklih 15 letih ne da nadomestiti v kratkem času.

BREZPLAČNI PREVOZI ZA STAROSTNIKE V OBČINI MORAVČE - S SRCEM NA POTI

PROSTOFER
PROSTOVOLJNI ŠOFER

Občina Moravče je pristopila k vseslovenskemu humanitarnemu projektu za mobilnost starejših PROSTOFER in v letu 2021 za izvedbo zagotovila finančna sredstva ter vozilo, s katerim se izvajajo brezplačni prevozi starejših občanov.

Uporabnik prevoza mora imeti svojo zaščitno masko in si mora pred vstopom v avto in ob izstopu iz avta obvezno razkužiti roke.

Če bo zaradi poslabšanja epidemioloških razmer prišlo do sprememb pri izvajanju prevozov starejših, vas bomo o tem obveščali preko objav na občinski spletni strani www.moravce.si.

Komu je namenjen Prostofer?

Brezplačni prevozi so namenjeni vsem tistim starejšim, ki:

- ne vozijo sami,
- nimajo sorodnikov, ki bi imeli prosti čas takrat, ko potrebujejo prevoz,
- imajo nižje mesečne dohodke,
- imajo slabše povezave z javnimi prevoznimi sredstvi.

Brezplačni prevozi starejšim omogočajo lažjo dostopnost do zdravniške oskrbe (npr. v zdravstveni dom, bolnišnice), javnih ustanov (občine, upravne enote), trgovinskih centrov ipd.

Kaj je potrebno storiti, če se želite dogovoriti za brezplačni prevoz?

Uporabnik, ki potrebuje brezplačni prevoz, naredi naslednje:

1. Pokliče na brezplačno številko 080 10 10.
2. V komunikacijskem centru zabeleži njegove podatke in lokacijo prevoza. Klicni center nato obvesti prostovoljnega voznika o prevozu in to sporoči uporabniku, za katerega se opravi prevoz.
3. Vozilo zagotovi OBČINA MORAVČE, poskrbljeno je tudi za zavarovanje tako voznika kot sopotnikov.
4. Klicni center je na voljo za rezervacije prevozov uporabnikov vsak delovnik med 8. in 18. uro, rezervacijo prevoza pa je potrebno najaviti vsaj tri dni pred izvedbo storitve.
5. Vozniki prostovoljci bodo prevoze opravljali od ponedeljka do petka med 8. in 16. uro, izjemoma pa se lahko dnevi in ure tudi prilagodijo potrebam.

Nepripravili poškodovali krajevni znak v Spodnjem Tuštanju

BESEDILO: DRUŠTVO KRAJANOV TUŠTANJ, FOTOGRAFIJA: BOJANA DORIČ

V prvih decembrskih dneh so objestneži poškodovali krajevni znak pred vasjo Spodnji Tuštanj. Po ogledu so domačini ugotovili, da je bil najverjetneje poškodovan z močnim pirotehničnim sredstvom, saj so ostale na njem sledi dima in eksplozije. Društvo krajanov Tuštanja kakšno dejanje ostro obsoja, saj si prizadevajo ohranjati urejen in ekološko ozaveščen domači kraj. Člani društva so o poškodbi obvestili tudi Občino, ki upravlja s cestami in cestnimi oznakami.

V pred novoletnem času je uporaba pirotehničnih sredstev pogosta. Ob tem se dogajajo nesreče, poškodbe ljudi in objektov, obenem pa prihaja do motenja miru ter plašenja živali. Zato prosimo starše, naj več časa namenijo pogovorom z otroki o nepotrebnosti in nevarnosti pirotehničnih sredstev.

Čarobni čas božiča in novega leta si pričarajmo s prijateljskimi druženji ob klepetu in v družinskem krogu ob igri, pogovorih in s prijetnimi prazničnimi opravili, ki nas povezujejo.

Občina Moravče

t: 01 72 47 140 / f: 01 72 31 035
 Ponedeljek: 8.00 - 10.30
 in 11.00 - 15.00
 Sreda: 8.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00
 Petek: 8.00 - 10.30 in 11.00 - 13.00

Karitas

Tretji četrtek v mesecu: 17.45 - 18.45

Rdeči križ

g: 031 291 564
 Prvi ponedeljek v mesecu:
 17.00 - 19.00

Župnijski urad

t: 01 72 31 055
 Ponedeljek in petek: 9.00 - 10.00
 in 16.00 - 18.00

Pošta

t: 030 718 533
 Ponedeljek, sreda, petek:
 9.00 - 12.00 in 13.00 - 16.00
 Torek, četrtek: 9.00 - 11.00
 in 15.00 - 18.00
 Sobota: Zaprto

Policijska pisarna

Ponedeljek: 16.00 - 18.00
 Petek: 8.00 - 10.00
 Zadnje nedeljo v mesecu:
 8.00 - 10.00

Osnovna šola Jurija Vege

t: 01 72 31 003 in 01 72 31 210
www.osmoravce.si
 Od ponedeljka do petka: 7.00 - 15.00

Vrtec

t: 01 72 31 227
 Od ponedeljka do petka: 7.00 - 15.00

**Podružnična
 osnovna šola
 Vrhpolje**

t: 01 72 31 233
 Od ponedeljka do petka: 7.00 - 15.00

Zavod za gozdove

Revir Moravče, Vegova 7
 g: 041 657 223

Gasilska zveza Moravče

t: 01 72 31 234
 24-urna dežurna služba
 na telefonu 112

Knjižnica Daneta Zajca

t: 01 72 31 359
 Ponedeljek: ZAPRTO
 Torek: 13.00 - 19.00
 Sreda: 7.00 - 9.00 in 11.00 - 14.00
 Četrtek: 13.00 - 19.00
 Petek: ZAPRTO
 Sobota: 9.00 - 12.00

Ambulanta splošne medicine

t: 01 72 31 008
 Ponedeljek in sreda: 12.30 - 19.30
 (sprejem do 18.00)
 Torek, četrtek, petek: 7.00 - 14.00

Amb. za otroke in mladino

t: 01 72 32 943
 Ponedeljek in sreda: 13.00 - 20.00
 Torek: 7.00 - 14.00 (ambulanta),
 10.30 - 14.00 (posvetovalnica)
 Četrtek: 7.00 - 14.00 (ambulanta)
 8.30 - 11.00 (sis. pregledi),
 Petek: 7.00 - 14.00 (ambulanta)
 8.00 - 11.00 (ambulanta)

Diagnostični laboratorij

Ponedeljek in sreda: 12.30 - 19.00
 Torek, četrtek in petek: 7.00 - 13.30
 Odvzem za biokemične preiskave:
 8.00 - 10.00

Zobna ambulanta

t: 01 72 31 150
 Ponedeljek in sreda: 6.45 - 13.15
 Torek in četrtek: 12.45 - 19.15
 Petek: 6.45 - 12.45

Zobna ambulanta za otroke in mladino

t: 01 72 32 750
 Ponedeljek in sreda: 7.00 - 14.00
 Torek in četrtek: 13.00 - 19.00
 Petek: 7.00 - 13.30

Patronažna služba

t: 01 72 32 944
 Od ponedeljka do petka: 7.00 - 8.00

Lekarna

t: 01 77 70 245
 Ponedeljek: 12.00 - 19.00
 Torek, četrtek, petek: 7.30 - 14.00
 Sreda: 13.00 - 19.00
 Prva sobota v mesecu: 8.00 - 12.00

**Kmetijska svetovalna služba
 KGZS - Zavod LJ, Izpostava KSS
 Domžale**

Šaranovičeva cesta 21a, Vir
 t: 01 724 18 45 ali 01 724 48 55
 Uradne ure: ponedeljek in sreda
 od 8. do 11. ure oz. po dogovoru

**Slovenski okoljski javni sklad,
 mreža ENSVET**

Brezplačno energetske svetovanje
gasper.stegnar@ensvet.si
 (po predhodnem dogovoru)

**Dežurna številka za javljanje
 okvar na javnem vodovodnem
 in kanalizacijskem omrežju**

01 729 54 30

Sklepanje avtomobilskih zavarovanj

 Urša Rems Brodar
  www.nissan-krulc.si
 ursa.rems@nissan-krulc.si
 031-362-397

Nudimo tudi

Cenitve kasko škod in karoserijska popravila
 vse znamke vozil / traktorjev / delovnih strojev

Nagradna križanka

ATENSKI DRŽAVNIK, KI JE ZAČEL GRADITI PRISTANIŠČE PIREJ	NAŠ PEVEC, MODEL IN PLESALEC	JUŽNO-AMERIŠKA TOVORNA ŽIVAL	OZIRALNI ZAIMEK	BRANILEC PRI NOGOMETU	TRAVNIŠKA ZDRAVILNA RASTLINA	ELI LIKAR	ZOBOVINA	PLOD ČRNEGA TRNA	UGO BETTI	TIHO GOVDORJENJE	LUTKARICA VOGELNIK	NEPOPUSTLJIVO VZTRAJANJE PRI KAKEM STALIŠČU: NEPOPUSTLJIVOST; TRMAST ČLOVEK	TONE CERER	PRISTANIŠČE V BOKI KOTORSKI	NAŠ PEVEC (MRTVA REKA)	PEVEC SIFRER
SOBA BREZ KNJIG JE KOT																
NAŠ NEKDANJI KOŠARKAR												VNETLJIV PLIN (Cn) NEKDANJA JAPONSKA PRESTOL				
IGRA OBRAZA ALI GIBOV						BOGDAN NORČIČ GORA V HIMALAJI (7132 m)			ČEŠKI GOSPOD REKA V FRANCJI, LOIRE				BES			
GRŠKI MITOŠKI LETALEC				PREPROSTI LESENI NATIKACI ZIMZELEN GRM							ZVEZDA V OZVEZDJU ORLA JAMA Z BLOVICO			ŽENIN ALI MOŽEV OČE		
SIMONA FRANKO		ANJA RUPEL			DOLOČANJE GIBANJA LETALA											
		OSCAR ARIAS			MESTO V ROMUNJI											
BOGO-SLOVKA										IZRASTEK NA GLAVI OŠENI VRSTIČNA KITICA				ANTON JANŠA		
														RUDI AHČAN		
POMARANČA						PLAVALC PEIRŠOL FR. PIŠEC (ALEX-ANDRE)						RASTLIN. BODICA				HRVAŠKI PEVEC (MIŠO)
												MLEČNI IZDELEK				
KARL FRITSCH		VRSTA ORGANSKE SPOJINE FR. SLIKAR (JOSEPH)					KAREL ERBEN	IGRALEC TAMIROFF NEGATIVNA SOLSKA OCENA					VREČICA ZAPRTO-TROŠNIC PLACILNO SREDSTVO			
ŽENSKA, KI SE UKVARJA Z LOVOM					BLOKADA PRI KARATEJU SRBSKO MOŠKO IME				NEKDANJI SLOVAŠKI KOLESAR (ANTON) KLICA					MOLIBDEN		
														MODEREN GLASBENI SLOG		
AMERIŠKI IGRALEC WALLACH			STARA PUŠKA ZA NA RAME NATRIJ								RUSKI SLIKAR (VALENTIN) AMERCIJ					
MESTO V SRBIJI							IZLET NA KONJIH									
AVTOR: GREGA RIHTAR	JUŽNI SADEŽ						AMERIŠKI VESTERN						NAPRAVA ZA OGREVANJE			

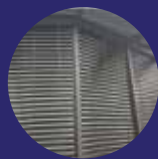
POMOČ: CIAN-vnetljiv plin, DRNULJA-plod črnega trna, GAI-mesto v Romuniji, KAVALKADA-izlet na konjih, NARA-nekd. jap. prestolnica, SJENICA-mesto v Srbiji

Geslo boste dobili v potemnjenih poljih, ko pravilno rešite križanko. Gesla pošljite v zaprti ovojnici na naslov Občina Moravče, Vegova 9, 1251 Moravče s pripisom »Nagradna križanka« in v njej zapišite tudi svoj naslov. Ovojnico lahko tudi odložite v nabiralnik Občine Moravče (pred vhodom v prostore Občine Moravče). Med pravilnimi rešitvami bomo izžrebali nagrajenca oz. nagrajenko, ki bo prejel(a) nagrado. Izžrebani pošiljatelj(ica) pravilnega gesla bo prejel(a) nagrado **KMETIJSKE ZALOŽBE, D.O.O.**

Geslo križanke, objavljene v novembrski številki Novic iz Moravške doline (9/2021) je bilo **KNJIG NI NIKOLI PREVEČ**. Izžrebani pošiljatelj pravilnega gesla je gospod Henrik iz Kresnic, ki bo od sponzorja križanke prejel knjigo po izbiri. Gospod Henrik bo prejel seznam knjig, med katerimi bo lahko izbiral.

Montaža senčil, Veneta, Andrej Pergar s.p.
Drtija 6, 1251 Moravče

Zun. žaluzije 'Krpan' na elektro pogon

Rolo komarnik

Senčenje pergole

Tenda in zunanje 'Krpan' žaluzije

Plise zavese

Za naročilo ali več informacij pokličite na telefon **041 745 180** ali pišite na e-naslov **sencila.veneta@gmail.com**.
<https://www.facebook.com/sencilarolete>

MIZARSTVO AVBELJ

IZDELAVA POHIŠTVA PO NAROČILU

Avbelj Milan s.p. –Mizarske storitve
Stegne 1, 1251 Moravče

www.mizarstvo-avbelj.si

info@mizarstvo-avbelj.si

GSM: 041 641 446

Pri Jurku

GOSTILNA IN PICERIJA

**DOSTAVA
HRANE
NA DOM**

tel.: 01 723 28 83

gsm: 040 144 783

Trg Svobode 15, 1251 Moravče

<https://www.facebook.com/PicerijapriJurku>

BORIS KOPITAR
SVETUJE

**PREVERITE SLUH IN
POSKRBITI ZANJ**

**POKLIČITE
ZA TERMIN**

059 044 055

BREZPLAČNO
PREVERJANJE
SLUHA IN TESTIRANJE
SLUŠNIH APARATOV
BTC LJUBLJANA

OBIŠČITE AUDIOBM
AUDIOBM.SI SLUŠNI CENTRI

BARVE LAKI PIRC

**NOVA
TRGOVINA
ZA DOM**

Sončna ulica 1a, Domžale - Vir

NASPROTI TRGOVINE HOFER

051 647 602

ODPRTO ŽE OD 6. URE

BARVE, AVTOLAKI, ČISTILA...

3M

TEKNOS

ALCEA C.A.R.F.I.T

- brezplačna kontrola vida
- korekcijska očala
- sončna očala
- športna očala
- kontaktne leče

OK
optika
KRHLIKAR

Očesna optika Krhlikar

Trg svobode 2, 1251 Moravče

T: 01 723 28 22, M: 040 709 232

optika.krhlikar.pe@gmail.com

www.optika-krhlikar.si

Renault care service
živeži avtomobili za vse življenje

Ugodnosti
za lastnike
Renault vozil
iz občine Moravče

25% popust na originalno motorno olje

10% popust na servis in ostale storitve*

Renault priporoča Castrol

avtohiša KRULC www.avtohiša-krulc.si
☎ 01 72-31-200

*Zgoraj navedeni popusti veljajo za vse lastnike vozil Renault, ki imajo stalno ali začasno prebivališče v občini Moravče. *popust ne velja na kľuče, kartice vžiga, drobni material ter ekološko takso. Popust ni časovno omejen in velja do preklica.

NISSAN
INTELLIGENT MOBILITY

Povsem novi Nissan Qashqai
Vrhunski crossover, elektrificiran
z blagim hibridnim pogonom
za 229 €/mesec* 5 let jamstva*

KRULC

ZE 30 LET POOBLAŠČENI SERVISER
VOZIL NISSAN

KRULC d.o.o.

Cesta heroja Vasje 8, 1251 Moravče
Delovni čas 08-18, sobota 08-12
Tel: 01 723 12 00 www.nissan-krulc.si

Kombinirana poraba goriva: 7,35-6,25 l/100 km. Emisije CO₂: 166-141 g/km. Emisijska stopnja Euro6D Full. Emisije NOx: 0,0167-0,0237 g/km. Emisije trdnih delcev: 0,00008-0,00035 g/km. Št. delcev (x10⁹): 0,17-0,53. Ogjlov dioksida (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije iz prometa onesnažujejo zrak in tako pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanemu koncentracijam prostornega ozona delcev PM₁₀ in PM_{2.5} ter dušikovih oksidov.

*Informativni izračun je izveden na dan 24. 8. 2021 za novi Nissan Qashqai 1.3 DIGT 140 HP CONNECTA. Nakupodena cena z 3-letno uporabljenim popustom in ocki znižanja: 27.100,00 €. Informativni izračun za skupni mesečni kredit v višini 7.483,37 € je izveden za obdobje 60 mesecev in upošteva mesečno plačilo 0,00008-0,00035 g/km. Št. delcev (x10⁹): 0,17-0,53. SOA = 4,86 %, za lažje sprejemanje, če se sprejemanje katerekoli elementa v plačilu. Kratekjamstvo: vire korigirane v 48 mesečnih obrokih v višini 220,00 € in 3 zadnjih povišanih obrokih v višini 11.900,79 €. Skupna finančna izpostavljenost z 3-letnim obdobjem: 27.100,00 €. Pri plačilu kreditnega zneska 27.100,00 €, se plača znižanje zavarovalne premije 288,34 € in stroški odplačila kredita 388,60 €. V financiranje je vključeno brezplačno 3-letno posojilno jamstvo, ki velja 3 leta. Tovarniška garancija se podaljša na 5 let ali 100.000 km, kar koli se pojavi prej, po programu KIA New. Ključni stroški na koncu financiranja izločiti. Možnost prodaje vozila končnega kupca, ki mu je prodal vozilo, po vzporedni odločitvi pogoda. Fleksibilna akcija je pogodba s sklenitvijo obveznega in izpolnjenega kasko zavarovanja vozila za celotno dobo financiranja pri eni omed slovenskih zavarovalnic. Financiranje se izvede po napaki. Velja pravo nissan financiranje. Akcija velja do 31. 10. 2021. Nissan se pridružuje pravici, da akcijo prečkano zaključijo po postopku. Slike so simbolične. Podrobnejši uvodniki: Renault Nissan Slovenija, d. o. o., Dunajska 22, 1001 Ljubljana. Več na nissan.si

PEPLAST

Brizganje plastičnih mas - PVC ograje - Rolete - Žaluzije - Tende - Komarniki - Garažna vrata

ALU in PVC okna-vrata KRPAN ŽALUZIJE

PEPLAST d.o.o.
Šlاندrova cesta 9a,
1251, Moravče, Slovenija
TEL: 01/7232-868
GSM: 041/753-617
info@peplast.si

www.peplast.si

Avtohiša Vesel
Martin Vesel s.p.

SERVIS
Češnjice 16b
1251 Moravče

t. 01 72 31 032
g. 041 687 336

- Priprava vozil za tehnični pregled
- Servisne storitve za vozila vseh znamk
- Brezplačno nadomestno vozilo
- Kleparska dela
- Delovni čas pon - pet od 8^h - 18^h

www.avtohiša-vesel.si

TV - INTERNET

Slovenski in tuji TV programi z Limbarske gore in Krvavca - Kržišča. Brezžično do objekta!

ZANESLJIVO IN UGODNO!

- TV OD 16€, INTERNET od 13€, MOBILNI TELEFON od 5€/mesec
- Najboljše športni, filmski, otroški in dokumentarni programi s podnapisi
- INTERNET in IPTV signal tudi s kamniškega gradu, Krma, Ambroža, Velike Planine, Zgornje Javoršice, Kališča, Rožična, Zasavske Svete gore, Peč, Črničva, Slivne, Sv. Miklavža

☎ 040 997 007
www.zvezdatv.si www.gorosan.com **Zvezda**

ZANESLJIV SERVIS LCD TV

VRATA JERMAN
PRODAJA IN MONTAŽA

MARKO JERMAN s.p.
gsm.: 041 387 111
e-mail: mare.jerman@gmail.com
www.montaza-jerman.net

lipbled **HOPPE** **GARANT**
Türen für Ihr Zuhause

izmere • svetovanje • prodaja • montaža • servis